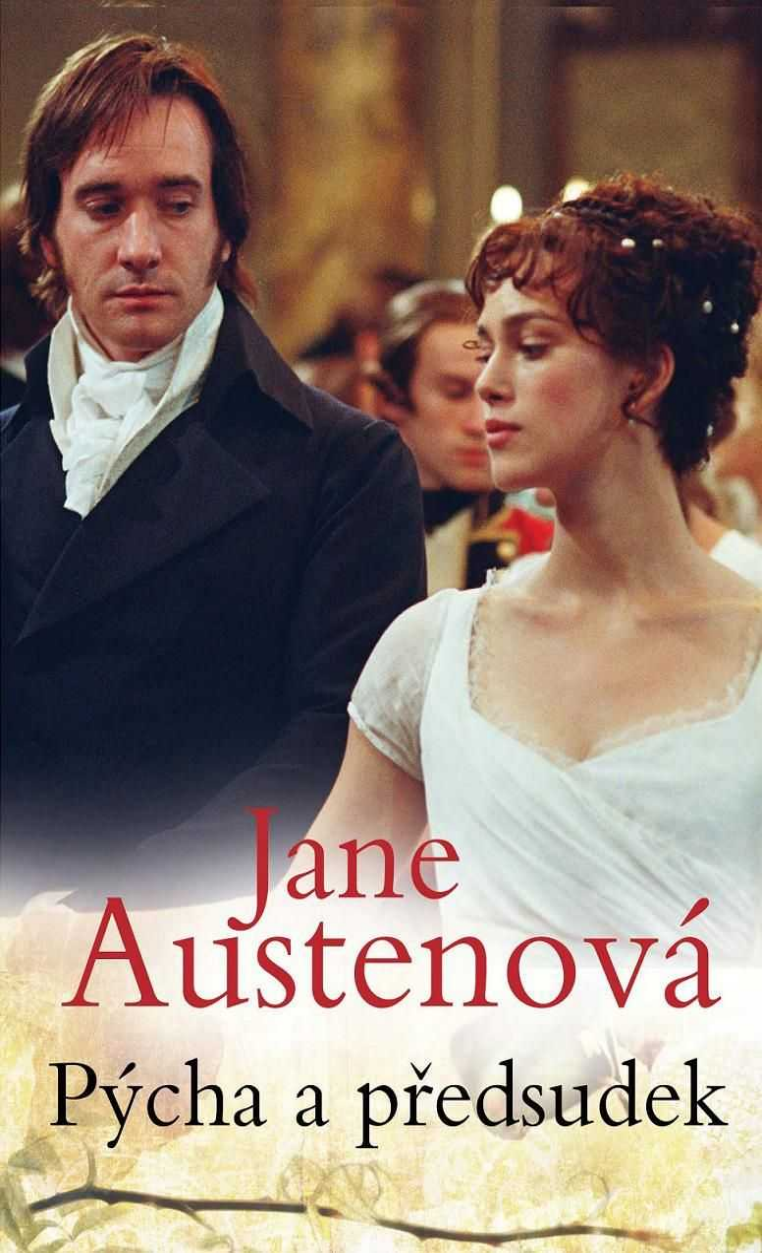

Jane
Austenová
Pýcha a předsudek

Přeložila Eva Kondrysová

Translation © Eva Kondrysová, 2008

ISBN 978-80-7335-354-4

1

Světlem panuje skálopevné přesvědčení, že svobodný muž, který má slušné jmění, se neobejde bez ženušky.

A přistěhuje-li se někam takovýto mladík, je tato víra tak zakořeněna v myslích sousedních rodin, že ho považují za právoplatné vlastnictví té které dcery ještě dříve, než mají možnost obeznámit se v tomto ohledu s jeho vlastními pocity nebo zásadami.

„Drahý manželi,“ pravila jednoho dne paní Bennetová onomu pánovi, „zdalipak už víte, že netherfieldské panství dostane konečně nájemce?“

Pan Bennet odvětil, že nikoli.

„Už je tomu tak,“ pokračovala, „právě se odtamtud vrátila paní Longová a všechno mi to vypověděla.“

Pan Bennet na to nic neříkal.

„Cožpak nechcete vědět, kdo tam přijde?“ zvolala jeho choť netrpělivě.

„Vidím, že byste mi to velice ráda sdělila, a jsem hotov vás vyslechnout.“

Tato pobídka stačila.

„Jen považte, můj milý, to vás bude zajímat. Paní Longová říká, že pánem na Netherfieldu se stane velmi zámožný mladík ze severní Anglie; v pondělí prý přijel v kočáře se čtyřspřežím, a tak se mu tam zalíbilo, že se s panem Morrisem okamžitě dohodl; má se prý nastěhovat ještě před svatým Michalem a část služebnictva přibude už koncem příštího týdne.“

„Jápak se jmenuje?“

„Bingley.“

„Je ženatý, nebo svobodný?“

„Ach, svobodný! Svobodný je, drahý choti! Svobodný mladík, a jak zámožný, má čtyři nebo pět tisíc ročně. To je něco pro naše děvčata!“

„Jak to? Co je jim po tom?“

„Že mě můžete tak zlobit, drahý choti,“ odvětila paní Bennetová. „Víte dobře, že pomýšlím na to, aby si jednu z nich vzal.“

„Z toho důvodu se sem tedy stěhuje?“

„Z toho důvodu! Jak můžete pronést takovou hloupost! Ale není přece vyloučeno, že by se mohl do některé zamilovat, a proto ho okamžitě, jen co přijede, musíte navštívit.“

„To bych ani nepovažoval za nutné. Zajedte tam s děvčaty sama, anebo je pošlete bez doprovodu, což snad bude nejmoudřejší, protože vás žádná půvabem nepředčí, a třeba byste se panu Bingleymu nejlépe líbila vy.“

„I vy lichotníku! Kdysi jsem snad nebyvala zrovna ošklivá, ale teď si už na ničem nezakládám. Nehodí se, aby matka pěti dospělých dcer dbala o vlastní krásu.“

„V tom případě neměla asi ani dřív nač dbát.“

„Nic naplat, drahý manžel, musíte se vypravit a pana Bingleyho po sousedsku přivítat, až sem přijede.“

„Ujišťuju vás, že o to ani za mák nestojím.“

„Nezapomínejte, že máte dcery. Považte, jaká by to byla partie pro jednu z nich! Sir William a lady Lucasová za ním chtějí rozhodně zajít, a to výhradně z onoho důvodu; víte přece, že jinak nové lidi nenavštěvují. Není vyhnutí, musíte to učinit, protože jinak bychom tam nemohly *my*.“

„Načpak takové cavyky! Jsem si jist, že vás pan Bingley rád uvítá, a já vám dám s sebou krátký průvodní dopis, že

ochotně svoluju, aby si vzal, kterou chce, ačkoli já bych se přimlouval za mou roztomilou Lízinku.“

„Nic takového rozhodně nedovolím. Líza není o nic lepší než ostatní a já tvrdím, že není zdaleka tak krásná jako Jane a ani zdaleka tak veselá a příjemná jako Lydia. Jenže vy pro ni odjakživa máte slabost.“

„Žádná z nich nestojí za fajfku tabáku,“ odpověděl. „Jsou hloupé a pošetilé, jako děvčata bývají, ale Lízinka je přece jen trochu čipernější než její sestry.“

„Jak můžete mluvit tak ošklivě o vlastních dětech, choť! Máte radost, když mě můžete pozlobit. Neberete vůbec ohled na mé ubohé nervy!“

„Mýlíte se, drahá. Ctím vaše nervy. Jsem s nimi důvěrně spřátelen. Vždyť mi je ohleduplně připomínáte už dobrých dvacet let.“

„Och, vy nevíte, co mě už stály utrpení.“

„Doufám, že to překonáte a dožijete se toho, jak mladíci se čtyřtisícovými důchody zaplavují náš kraj.“

„Co by nám to bylo platné, i kdyby se jich sem nastěhovalo dvacet, když je nechcete navštívit.“

„Až jich bude dvacet, navštívím je všechny, na to se spolehněte, milá choť.“

Pan Bennet v sobě spojoval pohotový vtip, sarkasmus, uzavřenost i rozmary tak zvláštním způsobem, že ho jeho paní ani za třiadvacet let společného života neměla ještě dost dobře prokouknutého.

Proniknout za její duševní obzor nevyžadovalo takové úsilí. Byla to žena s malým pochopením pro ostatní, s nepatrným vzděláním a náladové povahy. Když jí něco nevyhovovalo, jala se naříkat na pomyslnou neurózu. Jejím životním cílem bylo vyvdat dcery a mezitím se utěšovala návštěvami a místními novinkami.

2

Pan Bennet šel složit poklonu panu Bingleymu mezi prvními. Od prvopočátku se s ním hodlal seznámit, ačkoli manželku nepřestával ujišťovat, že nikam nepůjde; však se o tom dozvěděla až večer po vykonané návštěvě. A pak jí to sdělil takto: Všiml si, že jeho druhorozená dcera pilně vylepšuje nějaký klobouk, a zničehonic poznamenal: „Doufám, že se bude panu Bingleymu líbit, Lízinko.“

„Jak můžeme vědět, co se panu Bingleymu líbí nebo nelíbí,“ opáčila matka nahněvaně, „když ho nesmíme navštívit.“

„Zapomínáte, že se s ním setkáme ve společnosti, maminko,“ namítla Elizabeth, „a paní Longová slíbila, že nám ho představí.“

„Nevěřím, že by to paní Longová doopravdy udělala. Má přece sama dvě neteře. Je to sobecká, pokrytecká osoba a mně byla odjakživa protivná.“

„Mně rovněž,“ pravil pan Bennet. „Rád vidím, že na ni v této věci nespoleháte.“

Paní Bennetová se neuráčila odpovědět, ale musela si vylít zlost na jedné z dcer.

„Pro rány boží, nekašli pořád, Kitty! Měj trochu soucitu s mými nervy! Drásá mi to uši!“

„Kitty se ještě nenaučila kašlat decentně,“ přisadil si otec, „a vybere si vždy tu nepravou chvíli.“

„Nekašlu přece pro zábavu,“ ohradila se Kitty dotčeně. „Kdy má být příští ples, Lízinko?“

„Od zítřka za čtrnáct dní.“

„Máš pravdu!“ zvolala matka Bennetová. „A paní Longová se vrátí až den předtím, takže nám pana Bingleyho nebude moci představit, protože ho sama ještě nebude znát.“

„Snad tedy, milá manželko, trumfnete svou přítelkyni a představíte jí pana Bingleyho sama.“

„Vyloučeno, choti, vyloučeno, vždyť jsem se s ním ještě neseznámila; jak mě můžete tak škádlit?“

„Vážím si vaší obezřetnosti. Čtrnáct dní skutečně nic neznamená. Cožpak lze za čtrnáct dní poznat, jak se náš nový známý vybarví? Avšak netroufneme-li si my, troufne si někdo jiný, neboť paní Longové a jejím neteřím se musí koneckonců též dostat příležitosti; a jelikož to ona bude pokládat za laskavost, musím se toho ujmout sám, nemáte-li vy chuť prokázat jí tu službu.“

Děvčata vykulila na otce oči. Paní Bennetová namítla jen: „Nesmysl, nesmysl!“

„Co znamená to důrazné popření?“ zvolal otec. „Považujete způsob představování a význam, jenž se mu přikládá, za nesmysl? V *tom* bych s vámi nemohl zcela souhlasit. Co o tom soudíš ty, Mary? Jsi dívka filozoficky založená, čteš tlusté knihy a děláš si z nich výpisky, pokud je mi známo.“

Mary by byla ráda pronesla něco chytrého, ale nic ji bohužel nenapadalo.

„Zatímco se Mary soustřeďuje,“ pokračoval pan Bennet, „vraťme se k panu Bingleymu.“

„Mám pana Bingleyho až po krk!“ zvolala jeho choť.

„To mě mrzí, ale pročpak jste to neřekla dřív? Kdybych to byl tušil dnes ráno, nešel bych ho navštívit. To je smůla,

ale když už jsem u něho jednou byl, nemůžeme ho přece dost dobře ignorovat.“

Rodina žasla právě tak, jak si to přál, a nejvíc ze všech snad paní Bennetová, ačkoli začala prohlašovat, hned jak první vlna radosti opadla, že od něho celou tu dobu nic jiného nečekala.

„Vy jste zlatý člověk, nejdražší manželé! Však já dobře věděla, že mi nakonec vyhovíte. Byla jsem si jistá, že máte naše děvčata příliš rád, abyste zanedbal takovou možnost. Ach, to jste mi udělal radost! Ale že se vám to povedlo; sebral jste se dopoledne a šel a nezmínil se o tom ani slovíčkem, až teď.“

„Nu, Kitty, teď už můžeš kašlat, co srdce ráčí,“ řekl pan Bennet a při těchto slovech se zvedl a odcházel, neboť ho unavovaly ženiny radostné projevy.

„Máte skvělého otce, děvčata,“ pravila matka, když za ním zapadly dveře. „Nevím, jak se mu kdy odvděčíte za jeho dobrotu, anebo konečně i mně. V našem věku to už není nic příjemného seznamovat se každý den s novými lidmi, to vám povídám, ale co bychom kvůli vám neudělali! Lydie, děvenko moje, jseš sice nejmladší, ale řekla bych, že si s tebou pan Bingley na příštím plese zatančí.“

„Hm, já se ho neleknu,“ prohlásila Lydia udatně. „Nejmladší jsem, ale zato největší.“

Zbytek večera strávily úvahami, za jak dlouho oplatí Bingley panu Bennetovi návštěvu, a dohadováním, kdy ho budou moci pozvat na oběd.

3

Ať se však paní Bennetová vyptávala, jak chtěla – a všech pět dcer ji přitom všemožně podporovalo – nedokázala vypáčit ze svého chotě dostatečný popis pana Bingleyho. Volily rozličnou taktiku – nezastřené dotazování, lstivé předpoklady i vzdálené narážky, on však ze všech kliček vyklouzl, a tak jim nakonec nezbývalo než se spokojit informacemi z druhé ruky, které jim poskytla jejich sousedka lady Lucasová. Její hlášení bylo navýsost uspokojující. Sir William jím byl nadšen. Je prý docela mladý, okouzlujícího zevnějšku, nesmírně přívětivý, a nadto se hodlá zúčastnit příštího společenského večírku i s četnými přáteli. Co mohlo znít nadějněji? Záliba v tanci je prvním krůčkem k tomu, aby se tu zamiloval, a tak leckterá dívka snila o dobytí jeho srdce.

„Kdybych se dožila toho, že by jedna z našich děvčat byla paní na Netherfieldu,“ pravila paní Bennetová manželovi, „a ostatní se stejně dobře vdaly, tak už bych si nic jiného nepřála.“

Za několik dní oplatil pan Bingley panu Bennetovi návštěvu a poseděl s ním asi deset minut v knihovně. Doufal, že se přitom naskytne příležitost k seznámení se slečnami, o jejichž půvabu už toho mnoho slyšel, avšak musel se spokojit pouze s otcem. Dámy na tom byly o něco lépe, neboť mohly z horního okna aspoň zjistit, že má na sobě modrý kabátec a že přijel na černém koni.

Krátce nato mu bylo odesláno pozvání na oběd, a paní Bennetová již dumala, které chody by její kuchyni nejvíce sloužily ke cti, když tu přišla odpověď, jež vše zhatila. Pana Bingleyho volají neodkladné záležitosti nazítří do Londýna, a tak s velkou lítostí sděluje, že není s to přijmout prokázanou poctu, atd. Paní Bennetová byla úplně vyvedená z míry. Nedovedla si představit, co naléhavého by mohl mít na práci ve městě tak krátce poté, co přibyl do Hertfordshiru, a vyjádřila obavy, zda snad nepoletuje stále z jednoho místa na druhé a nikdy se v Netherfieldu pořádně neusadí. Lady Lucasová ji poněkud upokojila domněnkou, že snad odjel do Londýna jen pro tu velkou společnost, co hodlá přivést na ples, a brzy přišla zpráva, že s panem Bingleyem přijede dvanáct dam a sedm pánů. Dívky rmoutil tak velký počet dam, avšak den před plesem se trochu utěšily, když se dozvěděly, že jich s sebou přivezl ne dvanáct, ale jen šest – pět sester a jednu sestřenicí. Nakonec však do tanečního sálu vkročila pouze pětičlenná společnost – pan Bingley, jeho dvě sestry, manžel starší z nich a ještě jeden mladý pán.

Pan Bingley měl pohledný a ušlechtilý zjev, příjemnou tvář a přátelské, nestrojené vystupování. Jeho sestry byly půvabné a dělaly dojem dam z velkého světa. Pan Hurst, jeho švagr, vypadal pouze urozeně, avšak jeho přítel pan Darcy brzy vzbudil všeobecnou pozornost svou urostlou, vysokou postavou, čistými rysy, hrdým držením a zprávu, která šla od úst k ústům za pět minut poté, co vstoupil do sálu, totiž že má jmění vynášející deset tisíc ročně. Pánové prohlašovali, že je to junák, dámy usoudily, že je mnohem větší fešák než pan Bingley, a polovinu večera k němu všichni vzhlíželi s vřelým obdivem, až jeho chování zavdalo příčinu k všeobecnému rozčarování a veškeré nadšení vyprchalo, neboť společnost shledala, že je pyšný,

že mu nejsou dost vznešení a že se tu nebaví, a pak už ho ani rozlehlé statky v Derbyshiru nezachránily, aby neměl odpudivý, nepříjemný zevnějšek a aby svému příteli nesa-
hal ani po kotníky.

Pan Bingley se zakrátko seznámil s kdekým v sále, s chu-
tí a živě se bavil, nevynechal jediný kousek, byl smutný, že
ples už končí, a zmínil se o tom, že musí také uspořádat
podobný večer v Netherfieldu. Taková zlatá povaha mlu-
ví sama za sebe. Jaký rozdíl oproti jeho příteli! Pan Darcy
si zatančil pouze jednou s paní Hurstovou a jednou se sleč-
nou Bingleyovou, nepřál si být představen žádné jiné dámě
a strávil zbytek večera tím, že se procházel po sále a tu a tam
prohodil slovíčko s některým ze svých přátel. Jeho charak-
ter byl odhalen. Je to nejpyšnější, nejnepříjemnější člověk
na světě a nikdo si nepřál, aby se tu ještě kdy ukázal. Nejvíce
proti němu byla zaujatá paní Bennetová, která nejenže ne-
schvalovala jeho celkové vystupování, ale navíc byla pobou-
řena tím, že se opovržlivě vyjádřil o jedné z jejích dcer.

Protože chyběli tanečníci, byla Elizabeth Bennetová
nucena dva kousky prosedět, a během této doby stanul
pan Darcy na chvíli poblíž, takže zaslechla rozhovor me-
zi ním a panem Bingleyem, jenž opustil na několik minut
parket, aby přiměl přítele si zatančit.

„Pojď, Darcy,“ pravil, „musím tě dostat do kola. Nelíbí
se mi, že tu tak hloupě postáváš. Měl bys tančit.“

„Vyloučeno. Víš dobře, jak je mi to proti mysli, ne-
znám-li dobře svou partnerku. V takovéhle společnosti
by to bylo nesnesitelné. Tvoje sestry jsou zadané a vyzvat
kteroukoli jinou by pro mne byl hotový trest.“

„Nedělal bych takové drahoty ani za širý svět!“ zvolal
Bingley. „Na mou věru, co jsem živ, neseznámil jsem se
ještě s tolika příjemnými dívkami za jediný večer; několik
je jich tu přece velmi hezkých.“

„S jediným hezkým děvčetem v celém sále tančíš ty,“ namítl pan Darcy a pohlédl na nejstarší slečnu Bennetovou.

„Ach, to je nejkrásnější stvoření, jaké jsem kdy spatřil! Ale přímo za tebou sedí jedna z jejích sester a ta je také velmi půvabná a jistě i milá. Dovol, ať ti ji má tanečnice představí.“

„Která to je?“ ohlédl se a na okamžik se zadíval na Elizabeth; když se setkal s jejím pohledem, odvrátil se a chladně prohlásil: „Ušla by, ale není natolik hezká, aby mne uvedla v pokušení; kromě toho nemám chuť vyznamenávat svou pozorností mladé dámy, které jiní muži pomíjejí. Vrať se raději ke své tanečnici, nech se okouzlovat jejími úsměvy a nemař čas se mnou.“

Pan Bingley jeho rady uposlechl. Darcy poodešel a v Elizabeth zanechal velmi smíšené pocity. Vylíčila pak tu příhodu barvitě svým známým, neboť měla živou, veselou povahu a každá směšná příhoda ji dokázala pobavit.

Večer uběhl příjemně celé rodině. Paní Bennetová byla svědkem toho, že její nejstarší dcera vzbudila skutečný obdiv netherfieldského panstva. Pan Bingley ji dvakrát vyzval k tanci a jeho sestry jí projevovaly přízeň. Jane to těšilo stejně jako matku, ač to nedávala tak najevo. Elizabeth vycítila, že má Jane radost. Mary zaslechla, jak kdosi vykládá slečně Bingleyové, že ona je nejvzdělanější dívka široko daleko, a Catherine s Lydií měly to štěstí, že ani jeden kousek neproseděly, což jim zatím při plesech stačilo k blaženosti. Vracely se tedy do Longbournu, vsi, kde všichni žili a kde byli nejváženější rodinou, v růžové náladě. Zjistily, že pan Bennet dosud bdí. Nad knihou zapomínal na čas a tentokrát byl velmi zvědavý, jak probíhal večer, kterému předcházely tak vzrušené dohady. Očekával spíš, že nový soused naděje jeho choti zklame, ale brzy zjistil, že tentokrát si vyslechně jiné dojmy.

„Ach, drahý manželi,“ začala paní Bennetová, sotva překročila práh, „bavily jsme se výborně, byl to nádherný ples. Jane budila takový obdiv, že si to ani neumíte představit. Každý říkal, jak jí to krásně sluší, a panu Bingleymu se musela moc líbit, protože s ní tančil dvakrát. Jen považte, drahý choti, doopravdy s ní tančil dvakrát! Pro žádnou jinou nepřišel znovu. Nejprve požádal o tanec slečnu Lucasovou. Byla jsem zoufalá, když proti sobě stanuli, ale zřejmě se mu vůbec nelíbila, komu by se také mohla líbit, no ne, a asi ho upoutala Jane, když šla tančit. Vyptal se, kdo to je, dal se představit a o příští tanec požádal ji. Třetí kousek tančil se slečnou Kingovou, čtvrtý s Marií Lucasovou, pátý znovu s Jane a šestý s Lízinkou a pak s Boulangerovou.“

„Kdyby měl trochu soucitu se *mnou*,“ zvolal její manžel netrpělivě, „nebyl by tolik tancoval! Proboha živého, přestaňte už vypočítávat jeho tanečnice! Kéž by si byl podvrkl kotník hned v prvním kole!“

„Je to okouzlující člověk, můj drahý,“ vedla paní Bennetová svou. „Takový krasavec! A jeho sestry jsou dámy, jaké se hned tak nevidí. Ty elegantní toalety! Řekla bych, že jen krajka na sukni paní Hurstové –“

Pan Bennet ji však znovu přerušil a zapřísahal ji, aby mu žádnou parádu nepopisovala. Byla tedy nucena stočit řeč na něco jiného a vylíčila mu podrobně a trochu nadšazeně otřesnou nevychovanost pana Darcyho.

„Ale ujišťuju vás,“ dodala, „že na tom Lízinka netratí, když jemu nepadla do oka, protože je to velmi nepříjemný, odporný člověk a nestojí za to, aby se mu vycházelo vstříc. Ta povznesenost a to sebevědomí, no něco nesnesitelného. Přecházel sem a tam a představoval si, jak všechny převyšuje. Není mu dost hezká, aby si s ní zatančil! Měl jste tam být, milý muži, a zmrazit ho pohledem, jak vy to umíte. Mně je ten člověk odporný!“

Jane se opatrně vyhýbala chvalozpěvům na pana Bingleyho, avšak když se ocitla s Elizabeth mezi čtyřma očima, přiznala, že ji velice zaujal.

„Takhle si představuju mladého muže,“ pravila, „rozumného, příjemného, veselého, nepoznala jsem ještě tak šťastnou povahu! Chová se nenuceně a přitom dokonale uhlazeně!“

„A je dokonce i hezký,“ odpověděla Elizabeth, „což by mládenci rovněž měli být, pokud to jen trochu jde. Je tedy všestranně bez vady.“

„Velice mi zalichotilo, že mě požádal o tanec i podruhé. Nečekala jsem takovou poklonu.“

„Ne? *Já* ji čekala za tebe. V tomhle se od sebe lišíme. Tebe poklona vždycky překvapí, *mne* nikdy. Přirozeně že měl chuť si s tebou ještě zatančit. Není slepý, aby si nevšiml, že jsi pětkrát krásnější než kterékoli jiné děvče v sále. Na to nemusí být ani dvorný. Ne, je skutečně velice milý a dávám ti svolení, aby se ti líbil. Však už se ti líbili mnohem hloupější muži.“

„Ale, Lízinko!“

„Je to pravda! Jsi hned připravená myslet si o každém to nejlepší. Nikdy nevidíš na nikom ani chybičku. V tvých očích je celý svět dobrotivý a laskavý. Ještě jsem nezažila, že bys o někom řekla něco nepříjemného.“

„Nechci nikoho neuváženě odsuzovat, avšak netajím se s tím, co si myslím.“

„To vím, a právě tenhle fakt mě uvádí v úžas. Jsi přece dost rozumná, a přitom tak slepě přehlížíš pošetilost a hlouposti ostatních! Předstíraná upřímnost je častý jev – člověk se s ní setká dnes a denně, ale soudit takhle upřímně bez předstírání a bez postranních úmyslů – vzít si z povahy každého člověka jen ty dobré rysy a ještě je vykrášlit a o těch špatných pomlčet – to dokážeš jen ty. Tobě se tedy zamlouvají i sestry toho člověka, což? Ty však bohužel nemají tak šťastnou povahu jako on.“

„Jistěže ne, aspoň ne na první pohled. Ale když si s nimi povídáš, jsou velmi milé. Slečna Bingleyová se nastěhuje k bratrovi a povede mu domácnost; a musela bych se moc mýlit, kdybychom v ní nezískali roztomilou sousedku.“

Elizabeth ji mlčky vyslechla, ale přesvědčit se nedala; na večírku Bingleyovy sestry rozhodně nevyvinuly žádné úsilí, aby byly k někomu milé, a jelikož Elizabeth měla víc bystrozraku a méně poddajnosti v povaze než její sestra, a nadto její mínění neovlivňoval žádný osobní zájem, neviděla, proč by jimi měla být nějak obzvlášť okouzlena. Ovšemže to byly jemné dámy a nechyběl jim vtip. V případě, že byly dobře naložené, dokázaly se chovat přívětivě, když jim na tom záleželo, ale byly pyšné a sobecké. Měly jistý půvab, vzdělání se jim dostalo v jednom z prvních soukromých londýnských penzionátů, každá vlastnila dvacet tisíc liber, zvykly si utrácet víc, než si mohly dovolit, a stýkaly se s urozenými lidmi. Měly tedy všechny předpoklady k tomu, aby si toho o sobě myslely mnoho a o ostatních pramálo. Pocházely z vážené severoanglické rodiny a tahle skutečnost se jim vtiskla do paměti hlouběji než ta, že za svůj majetek i za majetek svého bratra vděčí obchodnímu podnikání.

Pan Bingley zdědil téměř stotisícové jmění po otci, jenž si za ně hodlal koupit panství, ale zemřel dřív, než tak

učinil. Pan Bingley chtěl otcův úmysl uskutečnit a někdy už se rozhodoval pro to které hrabství, ale protože měl nyní dobrý dům a právo na šlechtické sídlo, domnívali se jeho přátelé, kteří znali jeho bezstarostnou povahu, že asi stráví zbytek života na Netherfieldu a koupí panství přenechá další generaci.

Jeho sestry by rády viděly, aby se usadil na vlastních statcích; a třebaže si nyní panství pouze pronajal, nebylo slečně Bingleyové proti myslí ujmout se úlohy domácí paní – stejně jako paní Hurstová, jež se provdala za muže spíše urozeného než zámožného, ochotně považovala jeho domov za svůj, kdykoli se jí to hodilo. Pan Bingley byl sotva dva roky plnoletý, když ho náhodné doporučení upozornilo na Netherfield. Zajel tam a prohlédl si všechno za půl hodiny – líbila se mu poloha i rozmístění hlavních pokojů, uvěřil, co k chvále panství říkal majitel, a na místě si je pronajal.

S Darcym je poutalo dlouholeté přátelství, ačkoli se od sebe povahově značně lišili. Bingley se Darcymu zamlouval svým nekomplikovaným, otevřeným a poddajným založením, přestože žádná povaha nemohla být vzdálenější jeho vlastní, jež mu zřejmě docela vyhovovala. Bingley věřil skálopevně v Darcyho náklonnost a jeho mínění si velmi vážil. Darcy měl větší rozhled než jeho druh. Bingley se rozhodně nevyznačoval zaostalostí, ale Darcy byl inteligentní. K tomu byl povýšený, uzavřený a vybíravý a jeho vystupování přes svou uhlazenost nevzbuzovalo sympatie. V tomto ohledu ho jeho přítel o mnoho předčil. Ať přišel Bingley kamkoli, všude ho měli rádi, kdežto Darcy soustavně někoho urážel.

Způsob, jakým hodnotili merytonský večírek, byl příznačný. Bingley jakživ ještě neviděl pohromadě tolik příjemných lidí ani tolik hezkých děvčat, každý byl k němu

milý a pozorný, všichni se chovali přátelsky a nestrojeně, za chvíli se tu cítil jako doma, a pokud šlo o slečnu Bennetovou, ani anděl nemohl být krásnější. Darcy naopak pozoroval sbírku figurek, které měly stejně daleko ke kráse jako k představám, co se sluší, nikdo ho ani v nejmenším nezaujal, nikdo mu neprokázal žádnou pozornost, nikdo ho nepobavil. Uznal, že nejen slečna Bennetová, nýbrž i její sestra je hezká, ale prý se příliš často usmívá.

Paní Hurstová a její sestra s ním v tomhle byly zajedno – přesto však o ní hovořily s uznáním a sympatiemi, prohlašovaly, že je roztomilá a že by se s ní docela rády spřátelily. Slečna Bennetová byla tedy puncovaná na roztomilou a jejich bratr se cítil po tomto uznání oprávněn myslet na ni po libosti.

5

Kousek od Longbournu bydlela rodina, s níž byli Benetovi obzvlášť důvěrně spřátelení. Sir William Lucas se původně zabýval obchodováním v městě Merytonu, domohl se slušného jmění a v době, kdy tam starostoval, vyslyšel král jeho žádost a povýšil ho do šlechtického stavu. Tuto čest prožíval snad až příliš vzrušeně. Od té chvíle se mu zprotivilo jak obchodní podnikání, tak život na malém tržním městě; dal vale tomu i onomu a odstěhoval se s rodinou asi míli za Meryton do domu zvaného nyní Lucasov, kde se mohl dosyta oddávat příjemným úvahám o vlastní důležitosti, a netížen obchodnickými okovy, trávil čas výlučně ve zdvořilůstkách vůči svému okolí. Povýšení co do stavu u něho nepřineslo povýšení co do chování, naopak, byl ke každému velmi ohleduplný. Z tohoto člověka, od přírody nevýbojného, přátelského a ochotného, učinilo představení u dvora galantního kavalíra. Lady Lucasová byla po všech stránkách výborná paní, jen snad nevládla takovým důvtipem, aby mohla být své sousedce paní Bennetové skutečnou oporou. Měla několik dětí. Nejstarší z nich, rozvážná a moudrá sedmadvacetiletá dívka, byla nejlepší Elizabethinou přítelkyní.

Nebylo myslitelné, aby se slečny Lucasovy a slečny Benetovy nesešly a nezhodnotily ples, a tak se hned nazítří po oné události dostavily mladé sousedky do Longbournu, aby slyšely a byly slyšeny.

„Tys měla úspěch hned zkraje večera, Charlottko,“ podotkla paní Bennetová s podivuhodnou zdvořilostí a sebeovládáním. „Tebe vyzval pan Bingley k tanci první.“

„Ano, ale zdá se, že se mu druhá tanečnice zamlouvala lépe.“

„To myslíš asi naši Jane, ne, protože s ní tančil dvakrát. Skutečně by se podle toho mohlo usuzovat, že se mu zalíbila – i já sama mám tušení, že to tak nějak bude – něco se mi doneslo – ale už si přesně nevzpomínám – týkalo se to pana Robinsona.“

„Nemyslíte snad to, co jsem zaslechla já, když rozmlouval s panem Robinsonem; nevykládala jsem vám to? Pan Robinson se ho ptal, jak se mu zamlouvají merytonské společenské večírky a jestli se mu nezdá, že je tu spousta půvabných dívek, a která že je podle jeho mínění nejpůvabnější. A on odpověděl na tu poslední otázku: ‚Určitě nejstarší slečna Bennetová, o tom nemůže být vůbec sporu.‘“

„Neříkej! To se tedy vyslovil velmi určitě – vypadá to, jako by... přesto však z toho mračna nemusí pršet, to víš.“

„*Já* jsem aspoň vyslechla něco užitečnějšího než ty, Elizo,“ pravila Charlotta. „Pan Darcy se neposlouchá tak příjemně jako jeho přítel, vid'? – Chudinka Eliza! – Slyšet, že jenom *ujde!*“

„Jen, prosím tě, ještě Lízince nenamlouvej, že by se měla pro jeho nezpůsoby trápit! Takový nepříjemný člověk – bylo by hotové neštěstí, kdyby se mu zalíbila. Paní Longová mi včera vykládala, že vedle ní seděl dobré půl hodiny a ani ústa prý neotevřel.“

„Víte to jistě, matinko? Není to nějaký omyl?“ zeptala se Jane. „Sama jsem zahlédla, jak s ní pan Darcy hovoří.“

„I to ano, protože se ho zeptala, jak se mu líbí v Netherfieldu, a tu se nemohl dost dobře vyhnout odpovědi. Ale

paní Longová povídala, že se zdál celý rozhněvaný, že na něj vůbec promluvila.“

„Slečna Bingleyová mi vykládala, že nikdy mnoho řeči nenadělá,“ pravila Jane, „leda v kruhu důvěrných přátel. K *nim* je pak neobyčejně srdečný.“

„Tomu nevěřím ani za mák, děvenko. Kdyby byl tak neobyčejně srdečný, byl by na paní Longovou promluvil. Ale já vím, co za tím vězí: všichni říkají, že je to velký hrdopýšek, a doslechl se, hádám, že paní Longová nemá vlastní kočár a přijela na bál v drožce.“

„Že se nebavil s paní Longovou, to by mi tolik nevadilo,“ namítla slečna Lucasová, „ale měl si zatančit s Elizou.“

„Na tvém místě bych dala příště košem *já jemu*, Lízinko,“ radila jí matka.

„Mohu vám, myslím, s určitostí přislíbit, že si s ním v životě nezatančím.“

„U něho by mi pýcha tolik nevadila, jak mi obvykle vadívá,“ uvažovala slečna Lucasová. „V jeho případě se to dá omluvit. Není divu, že tak urostlý mladík z dobré rodiny, bohatý, se všemi možnými přednostmi, si sám sebe vysoce cení. Je právem hrdý, smím-li to tak vyjádřit.“

„Máš úplnou pravdu,“ odvětila Elizabeth, „i já bych mu ochotně prominula *jeho* hrdost, kdyby nepokořil *mou*.“

„Pýcha je velmi častá nectnost, pokud vím,“ ujala se slova Mary, která si zakládala na rozšafných názorech. „Jsem si jistá, že se s ní zhusta setkáme, neboť lidská přirozenost k ní tíhne a málokteří z nás neskrývají v srdci pocit sebeuspokojení pramenící z té či oné vlastnosti, ať skutečné, nebo smyšlené. Je rozdíl mezi pýchou a hrdostí, ač se obě tato slova často užívají. Hrdý člověk nemusí být ještě pyšný. Hrdost se týká spíš toho, co si sami o sobě myslíme, pýcha toho, co si přejeme, aby si o nás mysleli druzí.“

„Kdybych měl tolik co pan Darcy,“ zvolal mladý pán Lucas, který doprovázel sestry, „držel bych nos ještě výš a z nikoho bych si nic nedělal. Choval bych smečku loveckých psů a každý den vypil celou láhev vína.“

„To bys vypil mnohem víc, než by ti bylo zdravo,“ řekla paní Bennetová, „a kdybych tě při tom přistihla, hned bych ti tu láhev vzala.“

Chlapec se bránil, to že by nesměla, a ona trvala na svém, že by to přece jen udělala, a přeli se o to, dokud se návštěva nezvedla.

Longbournské dámy vykonaly zakrátko zdvořilostní návštěvu u dam z Netherfieldu. Tato návštěva byla brzy patřičně opětována. Příjemné způsoby nejstarší slečny Bennetové našly milost v očích paní Hurstové i slečny Bingleyové, a třebaže usoudily, že matka Bennetová je nesnesitelná a mladší dcery nestojí za to, aby s nimi člověk ztratil slovo, vyjádřily přání sblížit se s oběma staršími. Jane přijímala jejich blahosklonnost s velkou radostí; avšak Elizabeth dobře viděla, jak povýšeně se ke každému chovají, její sestru nevyjímajíc, a nedokázala se pro ně nadchnout, ačkoli jejich přátelská laskavost vůči Jane – pokud se to tak dalo nazvat – měla svou cenu, neboť byla patrně odezvou obdivu, který k ní choval jejich bratr. Kdykoli se setkali, bylo náhledni, že ho skutečně zaujala, a stejně tak viděla, že se v Jane prohlubují sympatie, které v ní vzbudil na první pohled, a že je na nejlepší cestě, aby se do něho zamilovala až po uši; s radostí si však uvědomovala, že okolní svět to asi hned tak nepostřehne, neboť Jane v sobě spojovala schopnost hlubokého citu s vyrovnanou povahou a neměnnou přívětivostí, což ji mohlo uchránit od dotěrného podezírání. Jednou se o tom zmínila své přítelkyni slečně Lucasové.

„Snad je příjemné,“ odvětila Charlotta, „když v takovém případě dokáže lidi obalamutit, ale skrývá to v sobě i jisté nebezpečí, bude-li se tak velice ovládat. Utají-li žena

znamenitě své city i před tím, komu patří, může se stát, že propase příležitost ho k sobě připoutat, a pak jí bude chabou útěchou, že se o tom lidé nedozvěděli. Myslím si, že každý vztah roste i z vděčnosti a polichocené ješitnosti a že není moudré k tomu nepřihlédnout. Je přece možné projevit zájem – přirozeně že dáváme některým lidem přednost před jinými – ale málokdo má odvahu se doopravdy zamilovat, když mu to druhá strana neusnadní. V devíti případech z deseti by žena udělala lépe, kdyby dala najevo víc lásky, než skutečně cítí. Tvá sestra se Bingleymu bezesporu líbí, avšak může zůstat jen u toho líbení, jestli mu trochu nevyjde vstříc.“

„Ale ona mu vychází vstříc, pokud je toho při své povaze schopna. Když mně nezůstaly utajeny její city k němu, musel by být dokonalý hlupák, aby je nepostřehl.“

„Nezapomeň, Elizo, že nezná Janiny vlastnosti tak jako ty.“

„Má-li však dívka mládence v srdci a nesnaží se to před ním skrývat, musí to přece poznat.“

„Snad ano, jsou-li spolu dost často. Bingley a Jane se si ce setkávají poměrně pravidelně, ale nikdy spolu netráví dlouhé hodiny, vídají se ve společnosti mezi mnoha jinými dámami a pány, nemají možnost, aby se celou tu dobu bavili jen spolu. Jane by proto měla co nejlépe využít každé chvíle, kdy se jí podaří upoutat jeho pozornost. Až ho bude mít jistého, pak bude dost času zamilovat se do něho, co srdce ráčí.“

„Tvůj recept má mnoho do sebe,“ odpověděla Elizabeth, „kdyby nešlo o nic jiného než o to dobře se vdát; kdybych byla odhodlaná za každou cenu ulovit bohatého ženicha, anebo vůbec ženicha, pak bych se jím zajisté řídila. Jenže tohle Jane nechce, a nejedná tedy cílevědomě. Přece si dosud nemůže být jista ani hloubkou své náklonnosti,

ani je-li to náklonnost rozumná. Vždyť se seznámili sotva před čtrnácti dny. Čtyřikrát s ním tančila v Merytonu, jednou odpoledne ho navštívila v jeho sídle, čtyřikrát večerela ve společnosti, kde byl i on. Za tu dobu ještě ani nemohla dobře poznat jeho povahu.“

„Ne, jak tomu pojmu rozumíš ty. Kdyby s ním byla pouze *večeřela*, byla by nanejvýš poznala, má-li chuť k jídlu; nezapomínej však, že spolu také strávili čtyři večery – a čtyři večery mohou znamenat mnoho.“

„Ano, během oněch čtyř večerů mohli dospět k poznání, že oba dávají přednost whistu před obchodem; ale pokud jde o důležitější vlastnosti, sotva byli s to odhalit něco vskutku podstatného.“

„Ať tak či tak,“ pravila Charlotta, „přeju Jane z celého srdce to nejlepší a myslím si, že by měla stejnou naději být s ním šťastná, kdyby se vdávala zítra, jako kdyby zkoumala jeho povahu od jara do zimy. Manželství je vždycky sázka do loterie. Ať obě strany sebelépe poznají své založení, ať se sobě povahově sebevíc podobají, jejich spokojenost tím zaručena není. Vždycky se po svatbě ukáže tolik růzností, že jim to vrchovatě postačí k trápení; raději nechtěj nic vědět o případných nedostacích toho, po jehož boku máš strávit život.“

„Rozesmála jsi mě, Charlottko, ale není to správné. Víš dobře, že to není správné a že by ses podle toho ty sama taky nikdy neřídila.“

Všecka zaujata pozorováním, jak se pan Bingley dvoří její sestře, nenapadlo Elizabeth ani ve snu, že oči jeho přítele spočívají s patrným zájmem na ní. Zpočátku byl pan Darcy sotva ochoten připustit, že je hezká; na plese si ji jen chladně měřil, a když se příště setkali, pozoroval ji jen proto, aby odhalil všechny její nedostatky. Sotva však objasnil sobě i svým přátelům, že nemá ve tváři jediný poutavý rys,

už se mu začalo zdát, že jí výrazné oči dodávají neobyčejnou oduševnělost. Po tomto objevu následovaly vzápětí jiné, stejně zdrcující. Třebaže odkryl kritickým zrakem nejen jeden prohřešek proti symetrii v jejích tvarech, přece byl nucen přiznat, že má svižnou postavičku, příjemnou na pohled; ač tvrdil, že by její způsoby neobstály v nejvyšších společenských kruzích, přesto ho zaujaly svou nenucenou hravostí. O tom všem neměla ani zdání – pro ni to byl člověk, který se k nikomu nesnaží být přívětivý a který ji nepokládal za dost přitažlivou, aby si s ní zatančil.

Dostal chuť poznat ji blíž a jako první krok k rozhovoru s ní sledoval, jak hovoří s jinými. Toho si už všimla. Stalo se to na Lucasově, kde se shromáždila početná společnost.

„Jak si to pan Darcy představuje?“ pravila Elizabeth Charlottě. „Poslouchá, co si povídám s plukovníkem Forsterem!“

„Na to ti může dát odpověď pouze pan Darcy sám.“

„Jestli nepřestane, dám mu najevo, že jsem to postřehla, na to ať vezme jed. Jemu není nic svaté, a nebudu-li k němu sama prostořeká, dostanu z něho za chvíli strach.“

Vzápětí se k nim blížil, ač se nezdálo, že by měl v úmyslu zapříst s nimi rozhovor, a tu slečna Lucasová vyzvala přítelkyni, aby to tedy zkusila, čímž popíchla Elizabeth natolik, že se k němu obrátila se slovy: „Že jsem byla právě neobyčejně přesvědčivá, vidíte, pane Darcy, když jsem škádlila plukovníka Forstera, aby pro nás uspořádal v Merytonu ples?“

„Hovořila jste s velkou naléhavostí, ale na tento námět hovoří všechny dámy vehementně.“

„Soudíte nás přísně.“

„Hned budeme mít příležitost poškádlit na oplátku ji,“ nadhodila slečna Lucasová. „Elizo, jdu otevřít fortepiano, a ty víš, co to znamená.“

„Ty jsi ta nejzvláštnější přítelkyně na světě! Vždycky mě vyzveš, abych zahrála a zazpívala ze všech nejdřív. Kdyby se má marnivost zakládala na hudebním umění, byla bys pro mne nedocenitelná, ale takhle bych skutečně mnohem raději nevystupovala před lidmi, kteří jsou zvyklí slyšet přední umělce.“ Slečna Lucasová však nechtěla slyšet žádné vytáčky, a tak se Elizabeth podvolila: „Nu dobrá, když jinak nedáš.“ Pohlédla chmurně na pana Darcyho a dodala: „Máme u nás takové pěkné staré rčení, každý je samozřejmě zná: ‚Šetřte dechem, milí braši, ať máte čím foukat v kaši!‘ Zařídím se tedy podle toho, abych nemusela lapat po dechu při písničce.“

Poslouchala se příjemně, přestože skutečně neměla vynikající hlas. Zazpívala dvě tři písně, a než mohla vyhovět několika hostům žádajícím, aby ještě přidala, už ji s velkou chutí vystřídala její sestra Mary; byla ze všech Bennetových děvčat nejméně hezká, a proto si zakládala na svých znalostech a dovednostech a čekala vždy netrpitelivě na příležitost, aby se před ostatními pochlubila.

Mary neměla ani talent, ani vybroušený vkus; marnivost v ní sice vzbuzovala píli, ale zároveň i sklon ke karatelství a přehnanému sebevědomí, což by se projevilo nepříznivě i na dokonalejším vystoupení, než bylo její. Přirozené a neafektované Elizabeth naslouchali posluchači s větším potěšením, třebaže nehrála zpola tak dobře, a Mary byla ráda, když na konci dlouhého koncertu vzbudila zájem a vděk několika irskými a skotskými písničkami, přednesenými na žádost svých mladších sester, které se s chlapci Lucasovými a dvěma třemi důstojníky daly do tance v rohu místnosti.

Pan Darcy postával mlčky opodál v hlubokém opovržení nad takovým marněním večera, nad nemožností rozumně si pohovořit, a byl natolik zabrán do svých

myšlenek, že ani nepostřehl přítomnost sira Williama Lucase po svém boku, dokud ho sir William neoslovil: „Tohle je ta pravá zábava pro mládež, pane Darcy! Tanci se přece jen nic nevyrovná. Pokládám tanec ve vybrané společnosti za rozkošné rozptýlení.“

„Zajisté, sire Williame, a má tu výhodu, že je oblíben na celém světě, a to i v méně vybraných společnostech. Kdejaký divoch umí tančit.“

Sir William se jen usmál. „Váš přítel je pravým mistrem v tomto oboru,“ dodal, když chvíli pozoroval Bingleyho, jenž se připojil k tanečnickům, „a vůbec nepochybuji o tom, že i vy v něm vynikáte.“

„Nejspíš jste mě už viděl tančit v Merytonu, pane.“

„Ano, viděl, a byl to pohled nad jiné útěšný. Tančíváte často u dvora?“

„To jsem ještě nikdy neučinil.“

„Nepokládal byste si za čest tančit v takovém prostředí?“

„Snažím se vždycky této cti vyhnout, ať je to v jakémkoli prostředí.“

„Vydržujete si dům v Londýně, nemýlím-li se?“

Pan Darcy se uklonil.

„I já jsem kdysi uvažoval o tom, mám-li se tam usídlit natrvalo – neboť miluji vznešenou společnost – avšak nebyl jsem si jist, zda by lady Lucasové dělal městský vzduch dobře.“

Odmlčel se a čekal na odpověď, leč jeho společník nebyl v hovorné náladě, a jelikož se k nim právě blížila Elizabeth, napadlo ho, že ukáže, jak se chová pravý cavalír, a oslovil ji: „Pročpak netančíte, drahá slečno Elizo? Dovolte mi prosím, pane Darcy, abych vám zvolil za partnerku tuto rozkošnou mladou dámu. Víím, že neodmítnete tančit, když před vámi stane taková krasavice.“ Vzal ji za ruku a byl by ji vložil do dlaně panu Darcymu, jehož to

sice velmi překvapilo, avšak vůbec by se nezdráhal, jenže Elizabeth se už vzpamatovala, vyprostila mu ruku a trochu zajímavě pronesla k siru Williamovi: „Nemám vůbec v úmyslu tančit, pane. Nemyslete si prosím, že chodím po sále a hledám si tanečníka.“

Pan Darcy ji s obřadnou vážností požádal, aby mu prokázala tu čest, ale marně. Elizabeth trvala na svém a ani domlouvání siru Williama ji nezviklalo v jejím rozhodnutí.

„Tančíte tak dokonale, slečno Elizo, že je od vás kruté, odpírat mi potěšení vás pozorovat, a třebaže tento pán nebývá tomuto rozptýlení obvykle nakloněn, jistě mu nebude proti mysli věnovat mu příští půlhodinku.“

„Pan Darcy je příliš zdvořilý,“ usmála se Elizabeth.

„To vskutku je, avšak uvážíme-li, jaké má k tomu pohnutky, nemůžeme se divit jeho ochotě, vždyť kdo by měl námitky proti takové tanečnici?“

Elizabeth na něj šelmovsky pohlédla a odcházela. Odmítnutí ji v Darcyho očích nesnížilo, ba právě o ní uznale přemítal, když ho z úvah vytrhla slečna Bingleyová: „Že uhádnou, o čem dumáte?“

„O tom si dovolím pochybovat.“

„Říkáte si v duchu, jak nesnesitelné by bylo trávit mnoho večerů tímto způsobem – a v takové společnosti; a jsem vskutku s vámi zajedno. Už dávno jsem se tak nenudila! Všude ten nevкус a ta hlučnost – jak jsou tu všichni bezvýznamní a na jak důležité si hrají! Velice ráda bych slyšela, jak byste je svým břitkým jazykem popsal vy!“

„Ujišťuju vás, že vaše domněnky vůbec neodpovídají skutečnosti. Obíral jsem se v duchu daleko příjemnějšími úvahami. Přemítal jsem, jakou rozkoš mohou skýtat čarovné oči zasazené do pěkné dívčí tvářičky.“

Slečna Bingleyová mu ihned pozorně zapátrala ve tváři a přála si zvědět, které dámě se zdařilo probudit v něm tyto

pocity. Pan Darcy neohroženě odvětil: „Slečně Elizabeth Bennetové.“

„Slečně Elizabeth Bennetové?“ opáčila slečna Bingleyová. „Nestačím žasnout! Odkdypak vás takto zaujala? A prozradte mi prosím, kdy vám budeme smět blahopřát?“

„Čekal jsem, že přesně tohle řeknete. U dam uhání fantazie mílovými kroky, v mžiku dospěje od obdivu k lásce, od lásky ke svatbě. Věděl jsem, že se na to zeptáte.“

„Ne, ne, myslíte-li to vážně, pokládám to za hotovou věc. Budete mít skutečně okouzlující tchyni a z pemberleyského zámku se vám samozřejmě ani nehne.“

Lhostejně naslouchal, jak se baví na jeho účet, a když ji svým klidem přesvědčil, že nebezpečí nehrozí, překypovala vtipem ještě dlouho.

Majetek pana Benneta pozůstával téměř výlučně ze statku vynášejícího dva tisíce liber ročně; naneštěstí pro jeho dcery však podle poslední vůle měl připadnout vzdálenému příbuznému, neboť manželé Bennetovi neměli dědice mužského pohlaví; paní sice přinesla do manželství věno víc než dostatečně odpovídající její společenské úrovni, sotva však mohlo vyvážit nevýhodné ustanovení týkající se vlastnictví manželova. Její otec býval advokátem v Merytonu a odkázal jí čtyři tisíce liber.

Měla sestru a ta se provdala za otcova koncipienta Philipse, který po něm převzal kancelář, a bratra, jenž vlastnil solidní obchodní firmu v Londýně.

Víska Longbourn ležela asi míli za Merytonem, což bylo pro slečny Bennetovy velmi příhodné; třikrát čtyřikrát do týdne zatoužily se tam vypravit a složit poklonu paní tetince i modistce sídlící přes ulici. Se zvláštní horlivostí plnily tuto povinnost obě mladší dcery, Lydia a Catherine: byly mnohem naivnější než jejich sestry, a když se nic lepšího nenaskytlo, stačila vycházka do Merytonu, aby se dopoledne zabavily a večer měly o čem povídat; a třebaže venkov neoplýval zajímavostmi, u tetinky se vždycky dozvěděly něco nového. V současné době však měly postaráno jak o novinky, tak o spokojenost, neboť do kraje nedávno přitáhl pluk vojenské domobrany, měl se tu zdržet přes zimu a v Merytonu se usídlil štáb.

Návštěvy u paní Philipsově se nyní staly zdrojem vysoce zajímavých zpráv. Denně obohacovaly slečny své vědomosti o jména i postavení dalších důstojníků. Nebylo už tajemstvím, kde se kdo ubytoval, a zanedlouho se počaly seznamovat s důstojníky osobně. Pan Philips je všechny po řadě navštívil a tímto činem odkryl svým neterím pramen dlouho nepoznaného štěstí. Nebavily se o ničem než o důstojnících, a ožila-li paní Bennetová nápadně při sebemenší zmínce o velkém jmění pana Bingleyho, pak v očích jejích dcer nestálo ve srovnání s nárameníky praporčíků za pozornost.

Pan Bennet vyslechl jednou odpoledne jejich výlevy na toto téma a přísně poznamenal: „Z vašeho breptání jsem pochopil pouze jedno: že jste nejhoupější husy široko daleko. Měl jsem ten dojem už delší dobu, a teď se mi potvrdil.“

Catherine se zarazila a zmlkla, avšak Lydia si z toho vůbec nic nedělala, vykládala dál nadšeně o kapitánu Carterovi a že by ho během dneška velice ráda spatřila, neboť odjíždí zítra ráno do Londýna.

„Udivuje mě, milý choti,“ pravila paní Bennetová, „že dokážete jen tak bezevšeho prohlásit své děti za husy. Kdybych chtěla nějaké děti urážet, zajisté bych si k tomu nezvolila ty své.“

„Jsou-li mé děti hloupé, pak to doufám dokážu po pravdě posoudit.“

„Ano – naše děvčata však jsou náhodou všechna velmi bystrá, drahý.“

„Lichotím si, že toto je jediný bod, v němž se naše názory rozcházejí. Doufal jsem, že se shodneme ve všem všudy, avšak v této věci s vámi nemohu souhlasit, neboť pokládám obě naše mladší dcery za neobyčejně pošetilé.“

„Nemůžete po takových děvčatech žádat, drahý manželi, aby měla ten rozum co jejich otec a matka. Až dospějí

do našeho věku, pak, troufám si tvrdit, je nebudou důstojníci zajímat o nic více než nás dva dnes. Vzpomínám si na ty časy, kdy se mi červený kabát také líbil – vlastně se mi v hloubi duše líbí dodnes – a kdyby se nějaký ztepilý mladý plukovník s pěti nebo šesti tisíci ročně zajímal o některou mou dceru, neřekla bych ne. Však jsem si onehdy večer u sira Williama říkala, že plukovníku Forsterovi uniforma náramně sluší.“

„Matinko,“ zvolala Lydia, „paní tetinka povídala, že plukovník Forster ani kapitán Carter už nechodí tak často k slečně Watsonové, jako když sem přijeli, a že je nyní vídá otálet v Clarkově knihovně.“

Paní Bennetová na to chtěla odpovědět, ale přerušil ji příchod lokaje z Netherfieldu, který přinesl psaníčko pro slečnu Bennetovou a čekal na odpověď. Paní Bennetové zaskvítily radostně oči, a zatímco dcera četla, útočila na ni otázkami: „Nu tak, Jane, kdopak ti to píše? A o čem? Copak stojí v tom psaníčku? Pospěš si, Jane, a pověz nám to, pospěš si, děvenko.“

„Je to od slečny Bingleyové,“ řekla Jane a přečetla dopis nahlas.

Drahá přítelkyně,

neslitujete-li se nad námi a nepovečeříte-li dnes s Louisou a se mnou, vystavíte nás nebezpečí, že se navzájem do smrti rozkmotříme, neboť dvě ženy nemohou být celý den ponechány samy sobě, aby se nakonec nepohádaly. Vydejte se na cestu co možná nejdřív. Bratr a náš host večerí s důstojníky mimo domov.

Vaše

Caroline Bingleyová

„S důstojníky!“ zvolala Lydia. „To je mi divné, že se o tom paní tetinka nezmínila.“

„Večeří mimo domov,“ podotkla paní Bennetová, „to je velká smůla.“

„Smím si vzít kočár?“ zeptala se Jane.

„Ale ne, děvenko, jeď raději na koni; déšť je na spadnutí, a tak se budeš muset zřejmě zdržet do rána.“

„Vymyslela jste si to pěkně,“ namítla Elizabeth, „jen kdybyste měla jistotu, že se nenabídnou odvézt ji domů.“

„Ale kdepak! Vždyť v kočáře pana Bingleyho odjeli pánové do Merytonu a Hurstovi nemají k svému kočáru koně.“

„Já bych ale mnohem raději jela v kočáře.“

„Jenže tatínek ti ho nemůže půjčit, děvenko. Koně jsou potřeba na statku, vidíte, manželé?“

„Jsou potřeba na statku mnohem častěji, než je můžete postrádat.“

„Budete-li je však potřebovat dnes, zavděčíte se matince,“ podotkla Elizabeth.

Otec Bennet se nakonec dal přece jen slyšet, že se dnes bez nich neobejde; Jane se musela vydat na cestu koňmo a matka ji vyprovázela ke dveřím a dychtivě přitom předpovídala špatné počasí. Její přání bylo vyslyšeno: sotva Jane odjela, začalo hustě pršet. Sestry se o Jane strachovaly, ale matka se radovala. Celý večer lilo jako z konve a Jane se skutečně nemohla vrátit.

„To jsem měla doopravdy skvělý nápad,“ pochvalovala si paní Bennetová nejednou, jako by se bylo rozpršelo její zásluhou. A to ještě ani netušila, jaké šťastné následky bude její důvtip mít. Sotva se nasnídali, přinesl sluha z Netherfieldu pro Elizabeth tento list:

Milá Lízinko!

Necítím se dnes ráno nějak ve své kůži – asi v důsledku toho, že jsem včera tak hrozně promokla. Moje laskavé přítelkyně nechtějí ani slyšet o tom, že bych se vydala na zpáteční cestu, dokud mi nebude docela dobře. Také trvají na tom, že mi zavolají pana Jonese – tak abyste se nepolekali, až uslyšíte, že u mne byl – bolí mě hlava a v krku, ale jinak to snad nebude tak zlé.

Tvá atd.

„Vidíte, paní,“ řekl pan Bennet, když Elizabeth přečetla nahlas Janin list. „Upadne-li vaše dcera do zlé nemoci a zemře, bude vám útěchou vědomí, že se jí to stalo při pronásledování pana Bingleyho a na váš příkaz.“

„I jděte! Malé nachlazení ještě nikoho do hrobu nesklátilo. Budou o ni obětavě pečovat. Dokud u nich setrvá, je všechno v nejlepším pořádku. Dojela bych se za ní podívat, kdybych si mohla vzít kočár.“

Elizabeth si o Jane dělala skutečně starosti a byla odhodlaná se do Netherfieldu vypravit; jelikož kočár nebyl k mání a na koni nejezdila, mohla tak učinit jedině pěšky. Seznámila ostatní se svým úmyslem.

„Jak tě může taková hloupost napadnout?“ zvolala matka. „Jen považ toho bláta! Jak bys vypadala, než bys tam došla?“ „Jane mě pozná a na ostatních mi nesejde.“

„To mi jemně naznačuješ, že bych měl poslat pro kočár, Lízinko?“ zeptal se otec.

„Ne, vůbec ne. Nevadí mi, že se projdu. Co znamená taková vzdálenost, mám-li před sebou jistý cíl? Vždyť jsou to jen tři míle. Do večera jsem zpátky.“

„Tvou dobrotu provází obdivuhodná činorodost,“ pronesla Mary. „Avšak každé citové hnutí se má podrždit

vládě rozumu a podle mého mínění by vynaložená náma-
ha měla vždy být úměrná požadavkům.“

„Doprovodíme tě až do Merytonu,“ nabídly se Catherine s Lydií.

V Merytonu se rozloučily; mladší sestry se vydaly za některou důstojnickou paničkou do bytu a Elizabeth kráčela dál sama: rychlými kroky minula jedno pole, druhé, třetí, přelézala plůtky a skákala přes kaluže s netrpělivým elánem, až se ocitla na dohled netherfieldského domu s unavenými kotníky, ušpiněnými punčochami a s tvářemi rozpálenými namáhavým výkonem.

Uvedli ji do ranního salonku, kde právě všichni kromě Jane dleli a kde její příchod vyvolal velké překvapení. Paní Hurstová ani slečna Bingleyová nemohly uvěřit, že ušla tři míle tak časně, za tak nepříznivého počasí a sama samotinká; Elizabeth nabyla dojmu, že jí proto hluboce opovrhují. Přesto ji přijali s velkou blahosklonností, zatímco uvítání jejich bratra provázelo něco lepšího než blahosklonnost: přátelský zájem a laskavost. Pan Darcy prohodil jen pár slov, pan Hurst mlčky přihlížel. První pozoroval s obdivem, jak jí po přestálé námaze jiskřivě planou tváře, a zároveň pochybovačně uvažoval, zda situace skutečně vyžadovala, aby se vydala na tak dlouhou cestu bez doprovodu; druhý neměl zájem než o snídani.

Na své dotazy po sestřině stavu nedostala příznivou odpověď. Slečna Bennetová špatně spala, a třebaže neleží, má horkost a necítí se natolik dobře, aby mohla opustit pokoj. Elizabeth uvítala s radostí, že ji k ní bez dalších průtahů zavedli, a Jane, která jen z obavy, aby je doma nevylekala a zbytečně nezatěžovala, nenaznačila ve svém listě, jak velice by jí taková návštěva přišla vhod, měla velkou radost, že ji vidí. Nebylo jí ale příliš do řeči, a když je slečna Bingleyová zanechala o samotě, vypravila ze sebe

jen pár slov o tom, jak jsou na ni všichni hodní a jak je jim zavázaná. Elizabeth ji mlčky ošetřovala.

Po snídani se dostavily obě hostitelky a Elizabeth si o nich začala tvořit mnohem příznivější mínění, když viděla, jak jsou vůči Jane milé a starostlivé. Přišel apatykář, prohlédl pacientku a prohlásil, jak se dalo čekat, že se vážně nachladila a bude třeba přikročit k léčbě. Doporučil, aby ulehla, a slíbil nějakou medicínu. Jeho rady Jane ihned uposlechla, neboť horečka stoupala a rozbolela ji hlava. Elizabeth ji neopouštěla ani na okamžik a také obě dámy proseděly většinu času v jejím pokoji: jelikož pání odešli, neměly vlastně nic jiného na práci.

Když odbila třetí, cítila Elizabeth, že je načase, aby se rozloučila, a velmi nerada to také oznámila. Slečna Bingleyová jí nabídla kočár a nebyla by ji musela dlouho přemlouvat, když tu Jane dala najevo takový zármutek nad sestřiným odchodem, že slečna Bingleyová byla nucena Elizabeth navrhnout, aby zatím zůstala v Netherfieldu. Elizabeth vděčně přijala a do Longbournu se vypravil sluha, aby seznámil rodinu Bennetových se stavem věcí a přinesl šaty a prádlo.

V pět hodin se obě dámy odešly převléknout a v půl sedmé byla Elizabeth pozvána k večeři. Na zdvořilé dotazy, kterými ji všichni zahrnuli a z nichž k její radosti vynikaly právě páně Bingleyovy obzvláštní starostlivosti, nemohla dát příznivou odpověď. Janin stav se vůbec nelepšil. Když to obě sestry slyšely, opakovaly třikrát či čtyřikrát, jak je to rmoutí, jak je to nepříjemné takhle se nastydnout, a že ony samy mají ke stonání velký odpor; načež to pustily z hlavy. Elizabeth viděla, že je Jane vůbec nezajímá, pokud není přítomna, a s chutí se opět poddala svým dřívějším antipatiím.

Z celé společnosti se jí skutečně zamlouval jen jejich bratr. Zjevně měl o Jane starost a jí samé se tak mile věnoval, že se trochu přestala cítit jako vetřelec, za jakého ji ostatní podle jejího soudu považovali. Kromě něho si jí sotva kdo povšiml. Slečna Bingleyová byla zcela zaujatá panem Darcym, její sestra neméně a pan Hurst, po jehož boku seděla, byl velice pohodlný pán, který se zajímal jen o jídlo, pití a karty, a jakmile vyzvěděl, že dává přednost jednoduché domácí stravě před ragú, neměl už, o čem by s ní hovořil.

Hned po večeři se odebrala k Jane, a sotva za sebou zavřela dveře, už ji slečna Bingleyová začala pomlouvat. Konstatovala, že má přímo hrozné způsoby, něco mezi povýšeností a drsností, že neumí promluvit, že není

krásná ani elegantní, že nemá vkus. Paní Hurstová tento názor sdílela a dodala: „Zkrátka, nic nemluví pro ni, až na to, že má dobré nohy. Do smrti nezapomenu, jak se tu dnes ráno objevila. Vypadala doopravdy jako divoženka.“

„Máš pravdu, Louiso. Musela jsem vyvinout velké úsilí, abych zachovala vážnou tvář. Co je to za nesmysl vůbec sem chodit! Proč musí letět přes pole a louky, když se její sestra nastydne? A jaké měla vlasy, rozčuchané a rozevláté!“

„Ano, a ta spodnička! Doufám, že sis všimla její spodničky, měla ji určitě nejméně deset čísel vymáchanou v blátě a stáhla si sukni, aby to nebylo vidět, jenže to nebylo nic platné.“

„Snad to popisuješ přesně, Louiso,“ pravil Bingley, „ale já nic takového nepostřehl. Připadalo mi, že to slečně Elizabeth Bennetové moc sluší, když sem dnes ráno přišla. Jestli měla nebo neměla špinavou spodničku, toho jsem si nevšiml.“

„*Vám* to ale nemohlo ujít, že, pane Darcy?“ zeptala se slečna Bingleyová. „Domnívám se, že byste si nepřál, aby se *vaše sestra* takto předvedla.“

„Zajisté že ne.“

„Běžet tři míle nebo čtyři nebo pět, či kolik to vlastně je, po kotníky v blátě a sama, úplně sama! Co je to za nápad? Podle mého to svědčí jedině o zavrženíhodném pocitu přezíravé volnosti a lhostejnosti k společenským formám, s jakou se běžně setkáváme na venkově.“

„Svědčí to o chvályhodné sesterské náklonnosti,“ poznamenal Bingley.

„Obávám se, pane Darcy,“ podotkla slečna Bingleyová polohlasně, „že toto dobrodružství poněkud ztlumí váš obdiv k jejím krásným očím.“

„Ale vůbec ne,“ odvětil. „Tělesná námaha jim dodala lesku.“

Nato zavládlo krátké ticho, až paní Hurstová opět začala: „Jane Bennetová se mi velmi zamlouvá, je to rozto milé děvče a přála bych jí z celého srdce dobrou partii. Ale obávám se, že vzhledem k jejímu otci a matce a vůbec celému jejímu pochybnému příbuzenstvu o tom nemůže být ani řeči.“

„Sama jsi ale přece tvrdila, pokud se nemýlím, že jejich strýc je v Merytonu advokátem.“

„Ano, a mají ještě jednoho strýčka, ale toho bys musel hledat mezi krámy na Cheapside.“

„Penězi k nezaplacení!“ dodala její sestra a obě se srdečně rozesmály.

„Kdyby však měly po strýci v *každém* krámě na Cheapside,“ zvolal Bingley, „neubralo by jim to na osobním kouzlu.“

„Snižuje to však pravděpodobnost, že by si je vzal muž v dobrém postavení,“ odvětil Darcy.

Na tento názor Bingley neodpověděl, leč jeho sestry s ním vřele souhlasily a ještě hezkou chvíli se dobře bavily na účet pochybného příbuzenstva své drahé přítelkyně.

Pak opustily jídelnu a s obnovenou něžností se odebraly do pokoje nemocné a seděly u ní, dokud se nezačala podávat káva. Janin stav se stále spíš horšil, než lepší. A Elizabeth se od ní nehnula ani na krok až do pozdních hodin, když k její úlevě pacientka usnula a ona se spíš ze slušnosti než s potěšením odhodlala sejít dolů. Když vkročila do salonu, zastihla celou společnost u karet; vyzvali ji hned, aby se k nim přidala, ale odmítla, neboť tušila, že se hraje o vysoké částky, vymluvila se na sestru a prohlásila, že si tu chvíli, kdy může zůstat v saloně, ukrátí čtením. Pan Hurst se na ni překvapeně zahleděl.

„Dáváte přednost knize před kartami?“ zeptal se.
„Zvláštní.“

„Slečna Eliza Bennetová,“ pravila slečna Bingleyová, „opovrhuje kartami. Je to velká čtenářka a nic jiného ji netěší.“

„Nezasluhuji si ani vaší chválu, ani vašeho odsouzení,“ bránila se Elizabeth. „Nejsem velká čtenářka a těší mě i leccos jiného.“

„Vím, že vás těší, když můžete posloužit sestře,“ pravil Bingley, „a potěší vás ještě více, až se bohdá uzdraví.“

Elizabeth mu upřímně poděkovala a přistoupila ke stolu, na němž leželo několik knih. Okamžitě se nabídl, že jí donese další, pokud jeho knihovna stačí.

„Škoda že nejsem bohatě zásoben, měl bych se čím chlubit a vy byste si lépe vybrala, ale jsem příliš pohodlný; nemám mnoho knih, a přitom je jich pořád víc, než kdy přečtu.“

Elizabeth ho s úsměvem ujistila, že jí úplně postačí ty, které jsou v pokoji.

„Udivuje mne, že papá po sobě zanechal tak málo knih,“ pravila slečna Bingleyová. „Jakou rozkošnou knihovnu máte u vás v Pemberley, pane Darcy!“

„Měla by být dobrá,“ odvětil suše, „je výsledkem úsilí několika generací.“

„I vy sám na ní máte velkou zásluhu, vždyť stále kupujete nové knihy.“

„Nechápu, jak v dnešní době může někdo zanedbávat rodinnou knihovnu.“

„Zanedbávat! Jsem si jista, že vy nezanedbáváte nic, co přispívá k rozkvětu vašeho vznešeného sídla. Kéž by tvůj dům, Charlesi, až si ho postavíš, byl alespoň zpola tak rozkošný jako Pemberley!“

„Také bych si to přál.“

„Radila bych ti vážně, abys koupil něco nedaleko Pemberley a vzal si toto sídlo za vzor. V celé Anglii není tak krásně jako v Derbyshiru.“

„Ze srdce rád bych koupil třeba i Pemberley, kdyby mi je Darcy prodal.“

„Mluvím o tom, co je ve skutečnosti možné.“

„Na mou věru, Caroline, řekl bych, že ve skutečnosti je možné spíš Pemberley koupit než okopírovat.“

Elizabeth zaujal rozhovor natolik, že se nemohla soustředit na čtení; odložila tedy knihu, přikročila ke karetnímu stolku, posadila se mezi pana Bingleyho a jeho starší sestru a přihlížela hře.

„Vyrostla slečna Darcyová od jara? Bude už tak velká jako já?“ zeptala se slečna Bingleyová.

„Řekl bych, že ano. Bude teď asi jako slečna Bennetová nebo o trochu větší.“

„Jak ráda bych ji opět spatřila! Neznám druhou dívku, která by si mne tak podmanila. Taková tvář, takové chování! A jak je vzdělaná na svůj věk! Na klavír hraje nádherně.“

„Já si jen nedovedu představit, kde slečny berou tolik trpělivosti, aby byly všechny tak vzdělané,“ pravil Bingley.

„Že jsou všechny vzdělané? Jak to myslíš, drahý bratře?“

„Ano, podle mého všechny. Každá maluje stolky, vyšívá zástěny, háčkuje kabelky. Sotva bych mohl jmenovat dívku, jež by toto vše neovládala, a vím určitě, že jsem ještě nezažil, aby mi o některé neřekli hned napoprvé, že je velmi vzdělaná.“

„Charakterizoval jsi až příliš pravdivě, co se obvykle myslí pod pojmem ‚vzdělaná‘,“ pravil Darcy. „Připojuje se často k jménu ženy, která si je nezaslouží ničím než tím, že háčkuje kabelky nebo vyšívá zástěny. Avšak nemohu sdílet tvé vysoké mínění o ženách obecně. Mezi všemi

svými známými bych našel sotva půl tuctu žen, které bych mohl uctít přídomkem „vzdělaná“.

„Ani já bych jich více neobjevila, tím jsem si jista,“ míní slečna Bingleyová.

„V tom případě,“ poznamenala Elizabeth, „musíte od ženy vyžadovat velmi mnoho, než ji uznáte za vzdělanou.“

„Ano, vyžaduji od ní skutečně velmi mnoho.“

„Jakpak by ne!“ zvolala jeho věrná ozvěna. „Za vzdělanou je možno považovat jen tu ženu, která ční vysoko nad běžný průměr. Musí umět skutečně dobře hrát, zpívat, kreslit a tančit, znát cizí řeči, aby byla toho označení hodna, a navíc musí mít ještě něco, co se projeví v jejím držení i v chůzi, v zabarvení hlasu i v tónu jejího oslovení a volbě výrazů, jinak si toto označení plně nezaslouží.“

„Toto všechno musí mít,“ dodal Darcy, „a navíc ducha zušlechtěného hojnou četbou.“

„Pak už se nedivím, že znáte pouze šest vzdělaných žen. Spíše se divím, že znáte *vůbec nějakou*.“

„Jste tak skeptická vůči příslušnicím vlastního pohlaví, že pochybujete, je-li to možné?“

„*Já* takovou ženu ještě neviděla. Nepoznala jsem bytost, která by v sobě spojovala takové schopnosti, vkus, píli a půvab, jak jste právě vylíčil.“

Jak paní Hurstová, tak slečna Bingleyová se jaly protestovat, že o tom pochybuje neoprávněně, a tvrdily, že ony znají řadu žen, které splňují všechny tyto předpoklady, ale tu zasáhl pan Hurst a trpce si stěžoval, že nesledují, co se děje. Tím tedy výměna názorů skončila a Elizabeth krátce nato odešla z pokoje.

Sotva se za ní zavřely dveře, prohodila slečna Bingleyová: „Eliza Bennetová patří k těm dívkám, které se snaží vzbudit zájem druhého pohlaví tím, že snižují své vlastní. Na

mnohé muže to zřejmě platí, ale podle mého je to nicotná metoda a ubohý trik.“

„*Všechny* triky, k nimž se slečny občas uchylují, aby na sebe upozornily, jsou bezpochyby ubohé,“ konstatoval Darcy, jemuž byla její poznámka určena. „Jakékoli jednání s úskočnými záměry je opovrženíhodné.“

Slečnu Bingleyovou jeho odpověď docela nic neuspokojovala, a tak toto téma dále nerozvíjela.

Elizabeth se mezi ně znovu vrátila, ale jenom aby jim sdělila, že se sestře přitížilo a že ji nemůže opustit. Bingley chtěl okamžitě poslat pro pana Jonese, zatímco jeho sestry, přesvědčené, že rady venkovského apatykáře nebudou mnoho co platné, navrhovaly, aby byl spěšně přivolán z Londýna některý věhlasný lékař. O tom nechtěla Elizabeth ani slyšet, ale návrh jejich bratra neodmítla; nakonec se dohodli, že časně ráno pošlou pro pana Jonese, jestli se stav slečny Bennetové podstatně nezlepší. Bingley byl celý rozčilený, jeho sestry prohlašovaly, že jsou zdrčené. Utěšily se však ve svém bolu tím, že zapěly několik duet, zatímco on nemohl dát svým citům jiný průchod, než že nařídil hospodyni, aby všemožně pečovala o nemocnou dámu i její sestru.

Elizabeth probděla v sestřině pokoji téměř celou noc a k ránu s úlevou poznala, že je s to dát jakžtakž uklidňující odpověď služce, kterou pan Bingley časně vyslal, aby se přeptala na slečnin stav, a o něco později dvěma elegantním dámám, komorným jeho sester. Přes tento obrat k lepšímu však projevila přání poslat matce do Longbournu list, aby Jane navštívila a sama posoudila, co by se mělo stát. Okamžitě byl vypraven posel s dopisem a paní Bennetová se podle jeho obsahu bez prodlení zařídila. Objevila se v Netherfieldu krátce po snídani v doprovodu obou mladších dcer.

Kdyby paní Bennetová zjistila, že Jane hrozí zjevné nebezpečí, byla by zoufalá, jakmile ji však uklidnilo poznání, že nejde o smrtelnou nemoc, neměla už zájem na tom, aby se dcera co nejdřív vystonala, neboť uzdravením by její pobyt v Netherfieldu patrně skončil. Nechtěla proto ani slyšet, když Jane žádala, aby ji dopravili domů, a ani apatykář, který se vzápětí dostavil, to nedoporučoval. Chvilí seděli všichni u Jane, pak se objevila slečna Bingleyová a pozvala je do ranního salonku. Paní Bennetová vešla, provázena třemi dcerami. Pan Bingley jí spěchal vstříc a vyjádřil naději, že nezastihla slečnu dceru v horším stavu, než očekávala.

„Ach, v mnohem horším, drahý pane,“ zněla odpověď. „Je jí tak špatně, že si ji nemůžeme odvézt. Pan Jones říká,

že na převoz není ani pomyšlení. Budeme nuceni zneužít ještě na krátký čas vaší laskavosti.“

„Jaký převoz?“ zvolal Bingley. „To nesmí nikoho ani napadnout. Jsem si jist, že by to sestra nepřipustila.“

„Ujišťuji vás, madame,“ pronesla slečna Bingleyová s chladnou zdvořilostí, „že se slečně Bennetové u nás dostane všestranné péče.“

Paní Bennetová jim převýmluvně vyjadřovala svou neskonale vděčnost.

„Nedovedu si představit,“ dodala, „jak by to s ní skončilo, kdyby neupadla do té zlé nemoci u dobrých přátel, vždyť chudinka hrozně zkouší, ale ona snáší všechno trpělivě jako ovečka, to je celá ona, s tak mírnou povahou jsem se co živa nesetkala. Často říkávám našim druhým děvčatům, že jí se nemohou rovnat. Máte to tu rozkošně zařízené, pane Bingleyi, a krásný výhled na vyštěrkovanou cestičku u vchodu. Neznám pěknější venkovské sídlo než Netherfield. Nebudete odsud doufám pospíchat, třebaže jste je najal jen nakrátko.“

„Já nedělám nikdy nic na dlouhé lokte,“ podotkl, „a kdybych se tudíž rozhodl opustit Netherfield, byl bych za pět minut připraven na cestu. Zatím však na odjezd vůbec nepomýšlím.“

„Přesně to bych od vás očekávala,“ poznamenala Elizabeth.

„Začínáte mě tedy chápat, vidíte?“ zvolal a obrátil se k ní.

„Ale ano, rozumím vám dokonale.“

„Kéž bych to mohl považovat za kompliment z vaší strany, avšak obávám se, že je spíše politováníhodné mít povahu tak snadno přístupnou zrakům ostatních.“

„To je věci názoru. Nic nedokazuje, že by hluboká a složitá povaha byla více nebo méně hodna úcty než taková jako vaše.“

„Pamatuj, kde jsi, Lízinko,“ zvolala její matka, „a nedovoluj si to, co si smíš dovolit doma.“

„Netušil jsem,“ nedal se vyrušit Bingley, „že jste tak bystrá pozorovatelka lidských duší. Taková pozorování musí být zábavná.“

„Ano, ale *nejzábavnější* jsou složité povahy. To je bezesporu jejich předností.“

„Venkov však obvykle neoplývá vhodnými objekty pro taková pozorování,“ pravil Darcy. „Ve venkovském prostředí se pohybujete v úzce omezené a stále stejné společnosti.“

„Avšak lidé sami se mění, takže se na nich něco zajímavého najde vždy.“

„To je pravda pravdoucí,“ prohlásila důrazně paní Bennetová, utažena tónem, jakým hovořil o venkovském prostředí. „Ujišťuju vás, že se to děje na venkově právě tak často jako ve městě.“

Všichni přítomní se zatvářili překvapeně. Darcy se na ni na okamžik zahleděl a pak se mlčky odvrátil. V domněnku, že před ní bezpodmínečně kapituloval, využívala paní Bennetová svého triumfu.

„Nedovedu si představit, jaké přednosti může mít Londýn oproti venkovu, krom obchodů a veřejných restaurací. Pro mne má venkov mnohem větší kouzlo, nezdá se vám, pane Bingleyi?“

„Jsem-li na venkově, nikdy se mi odtamtud nechce,“ odpověděl, „ale ve městě je to také tak. Obojí má své výhody a já bych dokázal žít spokojeně tu i onde.“

„Ráda věřím, vy máte šťastnou povahu. Avšak tomuto pánovi,“ a pohlédla na Darcyho, „venkov zřejmě k srdci nepřirostl.“

„Jistě se mýlíte, matinko,“ namítla Elizabeth, celá rudá z matčiných řečí. „Neporozuměla jste dobře panu Darcymu. Vždyť on pouze podotkl, že na venkově se člověk

nesetká s tolika různými lidmi jako ve městě, a v tom se nemýlí, to musíte uznat.“

„Zajisté, děvenko, vždyť nikdo netvrdí opak, ale sotva se najde venkovská obec, kde by se jeden setkával s tolika lidmi jako u nás. My aspoň navštěvujeme dobré dva tucty rodin.“

Jen z ohledu na Elizabeth dokázal Bingley zachovat vážnou tvář. Jeho sestra tak jemnocitná nebyla a obrátila se k panu Darcymu s výmluvným úsměvem. Elizabeth, aby odvedla matčinu pozornost jinam, se honem zeptala, navštívila-li Charlotta Lucasová v její nepřítomnosti Longbourn.

„Ano, zastavila se u nás včera se svým otcem. Sir William je velice příjemný pán, nezdá se vám, pane Bingleyi? Nóbl člověk, a přitom tak pozorný a přívětivý! Má dobré slovo pro každého. Z toho se podle mého mínění pozná pravý gentleman, ale kdo se pokládá za tak důležitého, že na člověka ani nepromluví, ten má o vznešenosti mylnou představu.“

„Zdržela se Charlotta na večeři?“

„Ne, pospíchala domů. Mám dojem, že měla ještě péci biskupský chlebiček. Tedy *já* za svou osobu si vždy držím takové služebnictvo, které rozumí své práci, a dcery vychovávám jinak, pane Bingleyi. Ale v tom si každý musí poradit podle svého a Lucasových děvčata jsou hodná a spořádaná, to mi věřte. Jenom bohužel krásy nikomu nepobrala. Ne že by mi snad Charlotta připadala *vysloveně* ošklivá – ale ji máme ovšem také nejraději.“

„Zdá se to být velmi milá mladá dáma,“ pravil Bingley.

„Ach, to ano, zajisté – avšak musíte přiznat, že půvabná zrovna není. Sama lady Lucasová to přiznává a často říká, že mi závidí Janinu krásu. Nechci se chlubit vlastním dítětem, to jistě ne, ale Jane – tak krásné děvče neuvidíte každý den. Kdekdo to tvrdí. Nespoléhala bych se jen na

vlastní mateřský úsudek. Byli jsme jednou u mého bratra Gardinera v Londýně – to bylo Jane sotva patnáct – a tam se do ní jeden pán zamiloval až po uši. Švagrová říkala, že ji určitě požádá o ruku, než odjedeme. Tedy – nedošlo k tomu, snad si myslel, že je příliš mladá. Ale napsal na ni nějakou báseň a byly to moc krásné verše.“

„A tím jeho láska pohasla,“ vpadla netrpělivě Elizabeth. „Mám dojem, že tímto způsobem zchladl už mnohý žhavý cit. Ráda bych věděla, kdo první přišel na to, jak účinně poezie zdusí milostný žár.“

„Žil jsem dosud v domněnání, že poezie lásku podněcuje,“ oponoval Darcy.

„Silný, zdravý, opravdový cit snad. Takový roste za všech okolností. Jde-li však o povrchní, lehkovážnou náklonnost, může ji jeden dobrý sonet dočista vyřídit, o tom jsem zcela přesvědčená.“

Darcy se pousmál a v chvilkovém odmlčení, které následovalo, se Elizabeth chvěla, aby se matka opět nezneemožnila. Byla by ráda něco řekla, ale nic ji nenapadlo, až paní Bennetová přerušila ticho a jala se opětovně děkovat panu Bingleymu za laskavost, kterou prokazuje Jane, a omlouvala se, že je obtěžuje ještě i Lízinka. Pan Bingley jí oplatil upřímně míněnou zdvořilostí a přiměl i svou mladší sestru, aby pronesla pár vhodných slov. Nutila se do role, která jí byla ve skutečnosti proti mysli, ale paní Bennetová byla spokojená a krátce nato požádala, aby předjel její kočár. To bylo znamením pro mladší dcery, aby se dožadovaly pozornosti. Obě děvčata si během celé návštěvy spolu šuškala a výsledek jejich rady byl ten, že nejmladší připomněla panu Bingleymu, jak jim sliboval, když se tu usadil, že uspořádá ples.

Lydia byla statné patnáctileté děvče, vyspělé na svůj věk, s jemnou pletí a šibalským pohledem; matka ji měla

ze všech dětí nejraději, a proto ji uvedla do společnosti velmi mladou. Dívka se vyznačovala až živočišným temperamentem a vrozenou sebedůvěrou, což v ní dvorní důstojníci, zlákaní bohatými tabulemi u jejího strýčka i jejími vlastními nestrojenými půvaby, ještě zvýšili a upevnili. Nechyběla jí tedy odvaha přednésti petici ohledně plesu, bez okolků upamatovala pana Bingleyho na jeho slib a dodala, že by to byla neslýchaná hanebnost, kdyby jej nesplnil. Odpověď na tento útok byla rajskou hudbou pro uši paní Bennetové.

„Ujišťuji vás, že jsem hotov kdykoli svůj slib dodržet, a až se vaše sestřička uzdraví, sama určíte den, bude-li vám libo. Ale jistě byste nechtěla tančit, dokud ona stůně.“

Lydia vyjádřila své uspokojení. „Ano, ovšem – raději počkáme, až se Jane vyzdraví. Do té doby se snad i kapitán Carter vrátí do Merytonu. A až vy uspořádáte ples,“ dodala, „nedám jim pokoj, dokud oni neuspořádají důstojnický. Povím plukovníku Forsterovi, že se na ně jinak všichni budou dívat skrz prsty.“

Paní Bennetová s dcerami odjela. Elizabeth se okamžitě odebrala k Janinu lůžku a poskytla tak oběma dámám a panu Darcymu možnost zhodnotit výstup celé rodiny; onoho pána však nebylo možné přimět, aby odsoudil i ji, a to přes vtipkování slečny Bingleyové o něčích *krásných očích*.

Další den uplynul stejně jako předešlý. Paní Hurstová i slečna Bingleyová strávily dopoledne pár hodin u lůžka nemocné, jež se pomalu začínala zotavovat, a večer se Elizabeth přidružila k společnosti v saloně. Karetní stolek však nepřišel na pořad. Pan Darcy psal dopis, slečna Bingleyová se mu usadila po boku, aby sledovala, jak mu to jde, a neustále ho vyrušovala různými vzkazy pro jeho sestru. Pan Hurst a pan Bingley se zabavili piquetem a paní Hurstová přihlížela hře.

Elizabeth si vzala vyšívání a bavila se dostatečně tím, co se odehrávalo mezi Darcym a jeho společníci. Neustálé pochlebování oné dámy, ať už se týkalo jeho rukopisu, rovných řádků nebo obsažnosti listu, a lhostejnost, s jakou on její uznání přijímal, vytvářely zvláštní dialog, který přesně odpovídal jejímu názoru na ně na oba.

„Takovým dopisem uděláte jistě slečně Darcyové náramnou radost.“

Tohle nechal bez odpovědi.

„Jak neobyčejně rychle píšete!“

„Mýlíte se. Píši spíše pomalu.“

„Jistě napíšete do roka hezkou řádku dopisů. I obchodních dopisů! Ty nesnáším.“

„Pak je tedy dobře, že je musím psát já, a ne vy.“

„Prosím, vyřídte sestřičce, že ji toužím znovu spatřit.“

„Už jsem jí to jednou vyřídil, jak jste si přála.“

„Obávám se, že se mi vaše pero nelíbí. Smím vám je přiřízknout? Zacházím s pery mimořádně zručně.“

„Děkuji vám, ale já si je zásadně upravuji sám.“

„Jak jen dokážete psát tak stejnoměrně?“

Mlčel.

„Vyřidte sestřičce, jakou mám radost, že už tak pěkně hraje na harfu, a sdělte jí prosím, že mě dočista uchvátíl její krásný návrh na stolek a považuji jej za mnohem lepší než návrh slečny Brantleyové.“

„Směl bych zahrnout vaši chválu do příštího dopisu? Nezbyvá mi už dost místa, abych se o tom náležitě rozepsal.“

„Ach, to nevadí! Vždyť se v lednu shledáme. A to jí píšete pokaždé taková okouzlující dlouhá psaníčka, pane Darcy?“

„Dlouhá obvykle bývají, jsou-li okouzlující, to nemohu sám posoudit.“

„Já mám tu zkušenost, že ten, kdo bez obtíží sestaví dlouhý list, zpravidla jej také napíše dobře.“

„Tenhle kompliment se na Darcyho nehodí, Caroline,“ zvolal její bratr. „Vždyť Darcy vůbec nepíše lehce. Dává si velkou práci s vyhledáváním učených slov. Vid', kamaráde?“

„Náš způsob vyjadřování se podstatně liší.“

„Ach, Charles píše tak nedbale, že se to vymyká všem představám!“ zvolala slečna Bingleyová. „Polovinu slov nedopíše a ostatní rozmaže.“

„Mne napadají myšlenky tak rychle, že nemám čas je pořádně zachytit, a tak se stává, že adresát často nenajde v mém dopise vůbec žádné.“

„Vaše pokora láme hrot všem výtkám, pane Bingleyi,“ pravila Elizabeth.

„Zdánlivá pokora bývá velice klamná,“ poznamenal Darcy. „Často je vyvolána lhostejností k mínění druhých a někdy v sobě tají i skryté vychloubání.“

„A která z těchto dvou eventualit se hodí na můj nynější projev pokory?“

„Skryté vychloubání; jsi totiž ve skutečnosti hrdý na chyby ve svých dopisech, neboť podle tvého mínění pramení z rychlého toku myšlenek a ledabylého provedení, což pokládáš za metodu ne-li chvályhodnou, tedy aspoň vysoce zajímavou. Muž činu oceňuje vždy svou rychlost a málokdy zauvažuje nad nedostatky svého počínání. Dnes dopoledne jsi prohlásil před paní Bennetovou, že bys byl za pět minut přichystán vyrazit, kdyby ses rozhodl opustit Netherfield, a chtěls tím vyvolat její uznání a obdiv, avšak co je tak pozoruhodného na zbrklosti, která za sebou zanechává řadu nevyřízených věcí a nepřinese užitek nikomu, ani tebe nevyjímaje?“

„Ne, ne,“ zvolal Bingley, „chceš ode mne příliš mnoho, požaduješ-li, abych si ještě večer pamatoval všechny hlouposti, které jsem vypustil z úst dopoledne. A přitom tě ujišťuji na svou čest, že jsem vědomě nic nepravdivého nepředstíral, ba že to nepředstírám ani v této chvíli. Aspoň jsem si tedy nepřisuzoval nepatřičnou zbrklost proto, abych vypadal zajímavě před dámami.“

„Rád věřím, žeš to myslel upřímně, avšak nejsem si vůbec jist, že bys skutečně tak rychle odcestoval. Byl bys závislý na mnoha okolnostech tak jako každý druhý; i kdyby ses už vyšvihl do sedla a nějaký přítel tě požádal: ‚Zdrž se ještě do příštího týdne, Bingleyi,‘ pravděpodobně bys mu vyhověl a neodjel – a kdyby ještě víc naléhal, zůstal bys možná i měsíc.“

„Tím však pouze dokazujete, že pan Bingley nedoceňuje vlastní povahu,“ zvolala Elizabeth. „Stavíte ho do příznivějšího světla, než se staví sám.“

„Velice mi lichotíte,“ řekl Bingley, „když chápete slova mého přítele jako uznání mé vlídnosti a laskavosti.“

Obávám se však, že jste si to vyložila zcela jinak, než onen pán zamýšlel, neboť on by si mne jistě víc vážil, kdybych v takové situaci rázně odmítl a odcválal co nejrychleji pryč.“

„Domnívá se snad pan Darcy, že byste neuvážené rozhodnutí napravil, kdybyste na něm neústupně setrval?“

„To nemohu posoudit, na mou věru, Darcy musí promluvit za sebe.“

„Očekáváš, že budu hájit názory, které jsi mi přisoudil, ale k nimž se já sám nehlásím. I kdybychom však přijali vaši verzi tohoto případu, slečno Bennetová, nesmíte zapomínat, že ten přítel, jenž si přál, aby se vrátil do tohoto domu, si to pouze přál, požádal ho o to, aniž uvedl jediný důvod, proč by mu měl vyhovět.“

„Vám se tedy nezamlouvá, vyhoví-li člověk příteli ochotně, bez přemlouvání?“

„Vyhovět a nevědět proč není lichotivé ani pro jednoho, ani pro druhého.“

„Zdá se, že vůbec neberete v úvahu vliv přátelství a náklonnosti, pane Darcy. Člověk často vyhoví žadateli z ohleduplnosti ještě dříve, než ho pádné důvody přesvědčí o rozumnosti požadavku. A to nemám na mysli jen tu předpokládanou příhodu s panem Bingleyem. Snad bychom měli vyčkat, až nastane, než budeme posuzovat, zda se při tom zachoval moudře. Avšak vezměme si nějaký obecný, běžný případ, kdy přítel žádá přítele, aby změnil jakési nepřilíš důležité rozhodnutí; odsuzoval byste takového člověka, že vyhověl prosbě a nečekal na dlouhé přemlouvání?“

„Nebylo by užitečné, kdybychom před dalšími úvahami na toto téma stanovili trochu přesněji, jak důležitá je daná žádost a jak důvěrné přátelství poutá zúčastněné strany?“

„Vřele souhlasím,“ ozval se Bingley. „Stanovme všechny podrobnosti a hlavně nezapomeňme na jejich rozměry, neboť tím nabude výměna názorů na závažnosti mnohem víc, než tušíte, slečno Bennetová. Ujišťuji vás, že kdyby Darcy nebyl o tolik větší a silnější než já, nectil bych ho ani zpola tak, jak ho ctím. A přitom neznám většího mrzouta, než je Darcy za určitých okolností a na určitých místech, a to zvláště v jeho vlastním sídle za nedělních večerů, když nemá co na práci.“

Pan Darcy se usmál, ale Elizabeth měla dojem, že se ho to trochu dotklo, a proto se nerozesmála. Slečna Bingleyová se rozhořčeně vzbouřila proti takové urážce a vytkla bratrovi, že plácá nesmysly.

„Prohlédl jsem tvůj záměr, Bingleyi,“ pravil jeho přítel. „Nelíbí se ti, když si lidé vyměňují názory, a chceš nás umlčet.“

„Snad máš pravdu. Výměny názorů se příliš často podobají hádkám. Kdybyste se slečnou Bennetovou počkali, až odejdu, byl bych vám velmi zavázán, a pak si o mně můžete říkat, cokoli chcete.“

„Oč žádáte, není z mé strany žádná oběť,“ pravila Elizabeth, „a pan Darcy by snad měl raději dopsat svůj dopis.“

Pan Darcy uposlechl její rady a dopis skutečně dopsal. Když se s tím vypořádal, poprosil slečnu Bingleyovou a Elizabeth, aby dopřály společnosti trochu hudby. Slečna Bingleyová se radostně vrhla ke klavíru; ze zdvořilosti požádala Elizabeth, aby koncert zahájila, když ta však stejně zdvořile, leč rozhodněji odmítla, usedla za nástroj sama.

Paní Hurstová se připojila ke zpěvu své sestry, a zatímco se takto zaměstnávaly, nemohla si Elizabeth, která se probírala hudebními publikacemi, ležícími na desce nástroje, nepovšimnout, že z ní pan Darcy téměř oka nespustí. Nedovedla si představit, že by se mu mohla zalíbit,

ale že by ji pozoroval, protože je mu nesympatická, bylo vysvětlení ještě nepravděpodobnější. Nakonec však nedospěla k jinému názoru, než že ho u ní pobuřuje a znechucuje něco, co se neshoduje s jeho představami o patřičném a nepatřičném počínání a co se u ní vyskytuje ve větší míře než u ostatních přítomných. Tento závěr ji nemrzela. Nezaujal ji natolik, aby jí záleželo na jeho dobrém mínění.

Po několika italských písničkách okouzila slečna Bingleyová posluchače živou skotskou melodií, a tu přistoupil pan Darcy k Elizabeth a pravil jí: „Nepocitujete chuť využít této příležitosti a zatančit si kolo, slečno?“

Usmála se, ale neodpověděla. Překvapen jejím mlčením opakoval svou otázku.

„Ale já vás slyšela,“ řekla, „jen jsem honem nevěděla, co na to odpovědět. Víím, že ode mne chcete slyšet přitakání, abych vám poskytla potěšení vyjádřit se opovržlivě o mých zálibách; já se však zpravidla nedovedu zříci toho, abych takové záměry překazila a zabránila chystanému výsměchu. Rozhodla jsem se vám proto sdělit, že vůbec nemám chuť zatančit si kolo – a nyní se posmívejte, troufáte-li si.“

„Věru, že si netroufám.“

Elizabeth jeho galantní odpověď překvapila, neboť spíš očekávala, že se urazí; měla však ve svých způsobech něco tak milého a čtveračivého, že se na ni málokdo dokázal rozzlobit, a Darcyho dosud žádná žena neokouzila tak jako ona. Říkal si v duchu, že nebýt jejího nemožného příbuzenstva, byla by jeho svoboda vážně ohrožena.

Slečna Bingleyová toho viděla nebo se domnívala, že vidí dost, aby začala žárlit, a velkou starost o uzdravení její drahé přítelkyně Jane nyní znovu oživilo přání zbavit se co nejrychleji Elizabeth.

Snažila se vzbudit v Darcym zaujetí proti svému hostu tím, že hovořila o jeho předpokládaném sňatku s Elizabeth, a vymýšlela, co by mu přispělo ke štěstí.

„Doufám,“ pravila, když se nazítrí procházeli mezi ozdobnými keři na zahradě, „že své paní tchyni, až budete mít to potěšení ji tak nazývat, taktně naznačíte, že v jejím případě mlčeti je zlato, a vyhoví-li vám, pak se zaměřte na to, aby obě mladší děvčata tak nepronásledovala důstojníky. A smím-li se zmínit o jisté delikátní věci – snažte se vždy zarazit svou dámu včas, než překročí snesitelnou míru ješitnosti a impertinence, což se jí občas stává.“

„Víte ještě o něčem, co by přispělo k mému rodinnému štěstí?“

„Ach ano! Hlavně nesmíte zapomenout umístit portrét pana strýčka a tetinky Philipsových do galerie předků na Pemberley. Pověste je vedle pana soudce, svého prastrýce. Jsou přece kolegové, víte, ač poněkud odlišného zaměření. Jen svou drahou Elizabeth si nesmíte dát portrétovat, neboť který malíř by vystihl ty krásné oči?“

„Nebylo by skutečně snadné zachytit jejich výraz, ale tvar a barvu a její neobyčejně jemné řasy by snad bylo možné zpodobnit.“

V tom okamžiku jim z jiné cestičky vyšla vstříc sama Elizabeth v doprovodu paní Hurstové.

„Netušila jsem, že máte v úmyslu se projít,“ soukala ze sebe rozpačitě slečna Bingleyová v obavách, že ji slyšely.

„Zachovali jste se k nám velice nepěkně,“ odvětila paní Hurstová. „Utekli jste a nic jste neřekli, že se chystáte ven.“

Nato se zavěsila do pana Darcyho z druhé strany a nechala Elizabeth kráčet dál samotnou. Cestička nebyla širší než pro tři. Pan Darcy chtěl napravit jejich bezohlednost a okamžitě prohlásil: „Tahle pěšinka nás všechny nepojme. Přejdeme raději na hlavní cestu.“

Avšak Elizabeth neměla vůbec v úmyslu setrvat v jejich společnosti, a proto se zasmála a odvětila: „Ne, ne, jen zůstaňte, kde jste. Tvoříte rozkošnou skupinku, moc hezkou na pohled. Čtvrtá osoba by pokazila malebný obrázek. Na shledanou.“

Odběhla vesele a na své toulce si radostně pomyslela, že za den za dva bude opět doma. Jane už se natolik zotavila, že měla v úmyslu vyjít večer na hodinku ze svého pokoje.

Jakmile se dámy zvedly od stolu, běžela Elizabeth za sestrou, a když se ujistila, že je dobře vyzbrojena proti chladu, doprovodila ji do salonu, kde ji její přítelkyně uvítaly mnohomluvně projevovanou radostí; Elizabeth je dosud nikdy neviděla v tak milostivé náladě jako během oné hodiny, než se objevili páni. Uměly skutečně udržovat rozhovor v proudu. Dokázaly výstižně popsat kdejaké povyražení, vykládat anekdoty se smyslem pro humor a duchaplně se posmívat známým.

Jakmile však vstoupili pánové, přestala být Jane středem jejich pozornosti; slečna Bingleyová okamžitě upjala oči k Darcymu a měla mu co říci, ještě než stačil přikročit blíž. On sám se obrátil k Jane Bennetové a zdvořile jí blahopřál k uzdravení, i pan Hurst se uklonil a pravil, že „je tomu velmi rád“, ale až Bingley ji uvítal s nelíčenou vřelostí. Překypoval radostí a pozorností. První půlhodinu přikládal neustále do krbu, aby jí neuškodila změna prostředí, a na jeho naléhání si musela předsednout k ohni z druhé strany, aby byla dál ode dveří. Potom se k ní posadil a s ostatními sotva ztratil slovíčko. Elizabeth, skloněná nad prací v opačném koutě, je pozorovala s velkou radostí.

Po čaji připomínal pan Hurst své švagrové karetní stolek, leč nadarmo. Vyšpechovala potají, že pan Darcy nemá do karet chuť, a tak se pan Hurst na přímou výzvu setkal s odmítnutím. Ujistila ho, že nikdo hrát nehodlá, a snad

i oprávněně, neboť ostatní k tomu mlčeli. Pan Hurst nepřišel na nic jiného, co by si mohl počít, než se natáhnout na pohovku a podřimovat. Darcy si vzal knížku, slečna Bingleyová učinila totéž a paní Hurstová, jež si pro ukrácení dlouhé chvíle hlavně pohrávala se svými náramky a prsteny, se tu a tam připojila k rozhovoru svého bratra s Jane Bennetovou.

Pozornost slečny Bingleyové se soustřeďovala stejnou měrou na četbu pana Darcyho jako na svou vlastní, ustavičně se ho na něco dotazovala nebo mu koukala do knihy. Nedokázala ho však přimět, aby se rozhovořil, odpovídal jí stručně a četl dál. Zcela vyčerpána snahou ponořit se do vlastní knihy, kterou si zvolila jen proto, že ležela vedle té jeho, nakonec mocně zívla a pravila: „Jak mile ten večer ubíhá! Není skutečně příjemnější rozptýlení nad čtení. Všechno ostatní znudí člověka dříve než kniha. Nesnesla bych, abych neměla prvotřídní knihovnu, až budu bydlet ve vlastním domě.“

Nikdo nezareagoval. Znovu tedy zívla, odhodila knihu a pátrala očima po místnosti, čím by se zabavila; vtom zaslechla, že její bratr říká cosi o plesu, obrátila se prudce k němu a pronesla: „Jen tak mimochodem, Charlesi, ty vážně uvažuješ o tom uspořádat v Netherfieldu ples? Než se rozhodneš s konečnou platností, radila bych ti, abys zjistil, zda o to přítomné panstvo stojí. Velice bych se podívala, kdybys mezi nimi nenašel nikoho, pro něhož by ples byl spíš utrpením než zábavou.“

„Myslíš-li Darcyho,“ ohradil se její bratr, „ten si může jít lehnout, ještě než tanec začne, bude-li si přát, ale jinak je to hotová věc, a jakmile Nichollsová navaří dost bešamelu, začnu rozesílat pozvánky.“

„Mně by se plesy lépe zamlouvaly,“ rozvíjela dál své úvahy, „kdyby probíhaly jinak, ale obvykle bývá taková